

Verslag SGDГ-beraad 9 maart 2018

buiten verzoek

Buiten verzoek

The board also discussed the new strategy concerning China and how ministerial and interministerial cooperation can be structured in order to help shape this strategy.

Buiten verzoek

Nederland en Azië

DAO gaf inzicht in de huidige ontwikkelingen in de relatie met China op diverse terreinen en niveaus, zoals academisch en cultureel, de binnenlandse invloed van China, cybersecurity, economische veiligheid, EU en trans-Atlantisch niveau ([zie 2 pager](#)). Uit deze schets concludeert DAO dat de paradigma's voor China een revisie vragen en dat vergt departementale en interdepartementale samenwerking. Vanuit diverse gezichtshoeken volgde een discussie in het beraad.

Conclusies en actiepunten

- ESA benoemde belang van de Chinees binnenlandse invalshoek zoals de vergrijzing, interne schuld en armoede.
- DAO kreeg mandaat van het SGDГ-beraad om strategisch aan de slag te gaan, aansluitend bij bestaande instrumenten als het MIB en het interdepartementale Groot China Overleg..
- SGDГ-beraad ging akkoord met het voorstel voor het inrichten van een departementale China werkgroep waarbij is gevraagd om het brede palet te inventariseren (ook klimaat, OS, normen en

waarden en benadering als partner, interne problematiek, relatie Koninkrijk, advies op trilaterale samenwerking)

- DGBEB geeft aan de herziening strategie als casus te gebruiken voor onderdeel 'van Buiten naar binnen' van de Ontwikkelagenda.

Buiten verzoek

Traject tot directeurenoverleg 22 mei

Bij alle vergaderingen wordt dezelfde set vragen uitgezet:

1. Wat merk je van China in de Nederlandse samenleving / in je dagelijks werk?
2. Wat is de afgelopen drie jaar veranderd in de interactie met China / in het Chinese optreden?
3. Welke van bovenstaande ontwikkelingen raken het Nederlands belang?
4. Op welke van die onderwerpen kunnen we daadwerkelijk wat, en met wie?
5. Op welke gebieden waar we een verschil zouden kunnen maken doen we momenteel te weinig?

De input van deze vergaderingen wordt verwerkt in een kort overzichtsdokument dat zal worden aangeboden aan het directeurenoverleg van 22 mei.

9 april – Interdepartementaal China Beraad

Doel: Inventarisatie van recente ontwikkelingen m.b.t. China

Tijd: 16:00 tot 17.30

Locatie: Rijnstraat 8, X402

Inclus lunch

11 april - DGBEB en DAO lunchlezing 'China: De terugkeer van de economische reus'

Doel: Bespreken ontwikkelingen China en handelingsperspectief NL en EU

Tijd: 12:00 - 14:00 (plus interne voorbespreking)

Locatie: Multipurpose room

13 april – BZ intern China challenge

Doel: Inventarisatie van recente ontwikkelingen m.b.t. China

Tijd: 13:00 tot 14:00

Locatie: Rijnstraat 8, W424

26 april – Strategische China Sessie

Doel: Bespreken van twee discussievragen

Discussievraag 1: Welke recente ontwikkelingen in het Chinese internationale optreden raken het Nederlands belang?

Discussievraag 2: Waar kan Nederland met haar China-beleid daadwerkelijk een verschil maken?

Tijd: 12.30 – 15.00

Locatie: Persruimte Rijnstraat 8

Inclusie broodje/hapjes vooraf

14 mei – Interdepartementaal China beraad (tweede ronde)

Doel: Bespreken waar het Nederlands belang wordt geraakt door de (in de eerste overlegronde geïnterviewde) ontwikkelingen m.b.t. China. Het bespreken van de beleidsterreinen waarop Nederland een verschil kan maken, of zou moeten kunnen maken.

Tijd: 09.00 tot 11.00

Locatie: Rijnstraat 8, A.254 (persruimte)

14 mei – BZ intern China beraad (tweede ronde)

Doel: Bespreken waar het Nederlands belang wordt geraakt door de (in de eerste overlegronde geïnterviewde) ontwikkelingen m.b.t. China. Het bespreken van de beleidsterreinen waarop Nederland een verschil kan maken, of zou moeten kunnen maken.

Tijd: 11.45 tot 13.45

Locatie: Rijnstraat 8, W.513

Inclusie lunch

22 mei – Groot China Overleg

Doel: Bespreken van het Nederlandse China beleid

Tijd: 14.00-17.00 met afsluitende borrel

Locatie: Bleyenbergh, Grote markt 10

Tentatief: Door DGBEB georganiseerde bijeenkomst met het bedrijfsleven

Te Archiveren pdf

(10)(1b)

Titel: Verzoek aan M en R om brief over politieke ontwikkelingen en handelsrelatie China en uitvoering beleidsnotitie "Het NLse China Beleid; investeren in Waarden en Zaken"

Type

ACCORDERING

- bsg-pid, (10)(2e), (10)(2e) ✓, (10)(2e)(10)(2e)
- m ✓, r ✓
- bsg-pid ✓
- dgpz, (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e)
- dao, (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) ✓

OPMERKINGEN

GEVRAAGD BESLUIT

Uw akkoord met het aanhouden van het verzoek.

AANLEIDING

Het verzoek van de commissies voor Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 6 april jl. (kenmerk (10)(1b)) om de Kamer schriftelijk te informeren over de politieke ontwikkelingen in China, de handelsrelatie met China en de uitvoering van de beleidsnotitie "Het Nederlandse China-beleid: investeren in Waarden en Zaken".

KERN/SAMENVATTING

Conform uw aanwijzing wordt de Kamer geïnformeerd over uw voornemen het verzoek van de vaste commissies mee te nemen bij de uitvoering van de motie van het lid Becker c.s., waarbij de Kamer in het voorjaar van 2019 een Chinastrategie zal toegaan.

De motie van het lid Becker c.s. waarin om de Chinastrategie wordt gevraagd, dateert van 15 mei jl. en kwam dus ruim een maand na het verzoek van de twee vaste commissies om een Kamerbrief over China. De interdepartementale exercitie en de consultaties met niet-overheidspartijen die tot de nieuwe Chinastrategie zullen leiden, zijn reeds in gang zijn gezet. De Chinastrategie zal tevens tegemoetkomen aan de motie van de leden Becker en Amhaouch over de aanpak van oneerlijke handelspraktijken en de toezegging aan het lid Becker om in de Chinastrategie ook in te gaan op de ontwikkeling van de militaire capaciteit van China.

TOELICHTING

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

Buiten verzoek

From: (10)(2e), (10)(2e)
Required Attendees: (10)(2e)
(10)(2e)
Location: W.424
Importance: Normal
Subject: China Challenge - met een broodje de laatste ontwikkelingen in China doornemen
Start Date/Time: Thur 4/12/2018 12:00:00 PM
End Date/Time: Thur 4/12/2018 1:00:00 PM

Beste collega's,
De ontwikkelingen in China volgen elkaar snel op. Hoe moeten we als Nederland omgaan met de 'China Challenge'?
Op 9 maart besloot het SGDГ beraad dat een departementale China groep zou moeten inventariseren wat er allemaal speelt m.b.t. China. Op 22 mei komen directeuren van verschillende departementen bij elkaar om over de China Challenge te praten. Dit is voor DAO reden om een aantal discussies te organiseren. Speelt China ook een rol bij de onderwerpen waar jouw directie zich over buigt? Doe dan vooral mee!
Op 12 april om 13:00 uur (- 14:00 uur, zaal W.424) praten we je met een broodje bij over de laatste ontwikkelingen in China en over ons huidige China beleid. En natuurlijk horen we ook graag van jou wat voor ontwikkelingen je op jouw gebied m.b.t. China ziet.
In mei organiseren we ook nog een (wat langere) sessie, om te bespreken wat voor jou de belangrijkste issues zijn waar Nederland zich over zou moeten buigen. Doel is om de bredere 'China Challenge' in kaart te brengen, en om daarbinnen ook tot een zekere focus te komen. Uitnodiging volgt.
Ik hoop dat je er op 12 april bij kunt zijn. Als je verhinderd bent is een collega natuurlijk van harte welkom.

Hartelijke groeten,
(10)(2e) (10)(2e)

End Date/Time: Mon 5/14/2018 1:00:00 PM

(www.blackberry.com)

Van: (10)(2e), (10)(2e) < (10)(2e) @minbuz.nl>

Datum: maandag 07 mei 2018 10:00 AM

[illegible]

Onderwerp: China Challenge BZ-intern

Beste allemaal,

Ons China overleg van 14 mei nadert snel dus hierbij ontvang je meer informatie.

Ter herinnering: in ons overleg van 12 april hebben we recente ontwikkelingen op ieders werkterrein mbt China geïnventariseerd. De bijeenkomst op 14 mei is het vervolg op deze bijeenkomst, waarin we verder gaan met de vraag waar deze ontwikkelingen ons belang raken, en wat we als Nederlandse overheid daarmee kunnen/moeten doen.

Daarbij is de **pitch** over een belangrijk onderwerp op je terrein, die we jullie vroegen voor te bereiden, een essentieel onderdeel; we ontvangen deze heel graag **voor 9 mei 13:00 uur** met het oog op de voorbereidingen! En we maken de uitdaging nog wat groter: gezien de beperkte tijd tijdens de bijeenkomst rekenen we **2 minuten per pitch**. Zie verdere informatie hieronder.

Praktische Zaken

- We zullen tijdens de meeting gebruik maken van het online programma mentimeter (www.mentimeter.com). **Hiervoor heb je je smartphone nodig.**
- We vroegen jullie al om een **pitch** voor te bereiden. Deze heeft idealiter het volgende format: (1) wat zie ik/wat speelt er, (2) waarom is het belangrijk, ook op de langere termijn, (3) wat moeten we eraan doen (is de huidige aanpak goed of moet het anders?)
- Hierbij een **voorbeeld pitch** over betere coördinatie, afstemming en informatiedeling tussen overheidspartijen (ministeries, provincies, steden, je kunt 'm ook op BZ toepassen):

(10)(2g)

- BZ/DAO zal daarom streven naar nog betere coördinatie, afstemming en informatiedeling tussen overheidspartijen, uiteraard zonder daarbij in de verantwoordelijkheden van anderen te treden.

- We hebben waarschijnlijk behoorlijk wat **pitches** te behandelen tijdens de bijeenkomst. Daar hopen we ook op, dus dien er vooral één in! Om recht te doen aan de onderwerpen waar iedereen zich mee bezighoudt, hebben we het liefst één pitch per thema/persoon. Als dit geen recht doet aan de problematiek die binnen je afdeling speelt mag je er natuurlijk ook twee indienen. Houd het dan wel graag kort. Per persoon rekenen we op 2 minuten per pitch. Als je weet dat er nog iemand van je afdeling komt, zou het mooi zijn als je de pitches onderling kunt afstemmen.

00005 **De deadline voor pitches is 9 mei om 13.00 uur.**

154654

- Mocht je nog aanpassingen willen maken in het document met alle geïnventariseerde ontwikkelingen mbt China uit de eerste ronde overleggen (met input out het BZ-interne overleg, het ICB, de post en denktanks) kan dit nog steeds dmv onderstaande link: <https://247.plaza.buzaservices.nl/subject/BZintern/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx>
- Concept agenda 'China Challenge' op 14 mei:
 Moderator: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) *Clingendael*
 12:00 uur: Welkom en introductie van de bijeenkomst
 12:15 uur Discussie over ontwikkelingen m.b.t. China die Nederland raken en de aanpak ervan, aan de hand van pitches.
 13:15 uur Discussie over het Nederlandse belang, en onze gemeenschappelijke kansen en uitdagingen
 14:00 uur: Einde

Vriendelijke groet en tot de 14e,

(10)(2e) (10)(2e)
 (10)(2e) e)

Groot China Overleg

22 mei 2018

Achtergrondstukken

Inhoudsopgave

Aanleiding en voorbereiding	p.3
Samenvatting	p.3
Wat is er veranderd in de relatie met China?	p.3
Wat betekent dit voor Nederland?	p.4
Wat zijn onze handelingsperspectieven?	p.4
Bijlage 1 : Geïntariseerde recente ontwikkelingen op het gebied van China	p.6
Bijlage 2 : BZ-interne en interdepartementale pitches	p. 12
Bijlage 3 : Het Meerjarig Interdepartementaal Beleidskader China 2016-2020	p. 30

Aanleiding en voorbereiding

China ontwikkelt zich ontzettend snel. Zo snel dat op sommige punten het Meerjarig Interdepartementaal Beleidskader China 2016-2020 alweer is achterhaald. Nederland moet een antwoord vinden op zijn veranderde relatie met China. In het Groot China Overleg (GCO) bespreken we daarom wat de recente ontwikkelingen betekenen voor Nederland en wat onze gezamenlijke uitdagingen en handelingsperspectieven zijn. Na het GCO zal het Meerjarig Interdepartementaal Beleidskader worden aangepast. Vanwege een recent verzoek van de Tweede Kamer zal hier ook een Kamerbrief / publieksversie van worden gemaakt.

In de aanloop naar het GCO hebben alle ministeries input geleverd over recente ontwikkelingen m.b.t. China die raken aan hun werkteerrein. Ook zijn externe experts geconsulteerd. Aan de hand van deze inventarisatie (opgenomen in bijlage 1) hebben alle deelnemers van het Interdepartementaal China Beraad en het BZ-interne China Beraad korte pitches geschreven waarin zij ingaan op de Nederlandse handelingsperspectieven vis-à-vis deze ontwikkelingen. Deze staan in bijlage 2.

Samenvatting

Wat is er veranderd in de relatie met China?

In de overleggen in aanloop naar het GCO kwamen een aantal thema's herhaaldelijk naar voren. Zij geven een goede indicatie van de belangrijkste veranderingen in onze relatie met China.

(10)(2a)

Zoals (10)(2e) in een artikel voor de Volkskrant betuigt: Voor het eerst in honderd jaar is de omvang van autocratische economieën even groot als die van democratische economieën. Het gaat niet meer zozeer om de vraag welke winst er voor NL is te behalen aan China's ontwikkeling, maar om wat NL te verliezen heeft als China zich verder ontwikkelt op de ingeslagen weg en anderen achter zich schaaft.

(10)(2a)

(10)(2a)

Wat betekent dit voor Nederland?

De Nederlandse overheid moet bepalen hoe zich tot China te verhouden, gezamenlijke uitdagingen identificeren en deze gezamenlijk aanpakken. (10)(2a)

(10)(2a)

Uit de voorbereidende overleggen bleek een duidelijke behoefte aan betere afstemming, gezamenlijk optrekken, en meer coherentie tussen de verschillende beleidsterreinen. Voor de bestaande structuren (Interdepartementaal China Beraad, GCO, MIB, jaarplancycclus e.d.) zijn de volgende vragen relevant:

- Zijn deze structuren afdoende?
- Willen we een strakkere regie en zo ja, hoe kleden we die in?
- Hoe delen we informatie en vragen op een veilige en efficiënte manier? (10)(1b) & (10)(2g)

(10)(1b) & (10)(2g)

Een goede structuur voor afstemming en informatiedeling is in elk geval belangrijk op het gebied van de politieke economie, omdat politiek en economie in onze ministeries vaak bij verschillende directies belegd zijn, terwijl China een meer geïntegreerde benadering heeft.

Wat zijn onze Handelingsperspectieven?

(10)(2g)

Bijlage 1 - Recente ontwikkelingen m.b.t. China (geordend per doelstelling van het Nederlandse buitenlands beleid.)

Mensenrechten en internationale rechtsorde

- De mensenrechtensituatie in China verslechtert. China probeert daarnaast ngo's en mensenrechtenactivisten te hinderen in hun werk (bijvoorbeeld door hen te verbieden China uit te reizen, wat samenwerking met VN-instituties bemoeilijkt). Persoonlijke vrijheden binnen de Chinese maatschappij worden steeds verder ingeperkt.

(10)(2a)

Vrede, veiligheid en stabiliteit

- China treedt assertief op om de landsgrenzen te bewaken, dan wel op te rekken: in de Zuid-Chinese Zee, aan de Indiase grens en ten overstaan van Taiwan. De modernisering van het Volksbevrijdingsleger moet ook in dit licht worden gezien. Het nucleaire arsenaal wordt in hoog tempo gemoderniseerd. Het grootste amfibievliegtuig ter wereld werd recent getest. De artillerie krijgt een groter bereik. De marine moet een *blue water navy* worden met de mogelijkheid wereldwijd te opereren. Er is inmiddels geoefend in de Baltische zee samen met Rusland. China beschikt reeds over twee vliegdekschepen; een volgend schip is in aanbouw. De eerste overzeese militaire basis, in Djibouti, is een feit. Mogelijk volgen er meer. De steeds grotere deelname van Chinese troepen aan VN-vredesmissies is goed voor de reputatie van China en traint het leger in gevechtsgereedheid.

(10)(2a)

Europese samenwerking

(10)(2g)

- De Europese Commissie heeft, op verzoek van de Europese Raad, een voorstel ingediend over het toetsen van buitenlandse investeringen in de EU op grond van nationale veiligheid en openbare orde. (Het verplicht Lidstaten niet om te toetsen).
- In juli dit jaar komt de Europese Commissie met een Mededeling over de '*EU Strategy on Connecting Europe and Asia*'. (10)(2g)

(10)(2g)

Nederlandse waarden en belangen (en consulair)

Het Chinese model en nieuwe internationale verhaallijnen ('narratives')

- De Partij heeft sinds 2004 een duidelijke ambitie om – in de voetsporen en ter versterking van de “harde” zijde van het *Belt and Road* Initiatief – de soft power van China in het buitenland te vergroten.

(10)(2a)

(10)(2a)

Duurzame handel en investeringen

- China biedt volop kansen voor het buitenlandse bedrijfsleven, maar wellicht niet voor ieder bedrijf.

(10)(2a)

- Investerings door Chinese bedrijven in Europa en Nederland dragen bij aan economische groei en werkgelegenheid, zoals dat in het algemeen het geval is bij buitenlandse investeringen. Chinese investeringen in het buitenland namen de afgelopen jaren sterk toe. Dat geldt ook voor investeringen in de EU. Cijfermatig gezien blijft het aandeel marginaal, slechts 2% van de investeringen in de EU zijn Chinees. De Chinese investeringen betreffen vaak *mergers and acquisitions*, terwijl Europese investeringen in China doorgaans *'greenfield'*-investeringen betreffen, dat wil zeggen investeringen waarbij geheel nieuwe economische activiteiten worden ontplooid.

(10)(2a)

(10)(2a)

- Aan Chinese buitenlandse handel en investeringen liggen diverse strategieën of initiatieven ten grondslag, m.n. het Chinese *Belt and Road* Initiatief en *Made in China 2025*.

Belt and Road Initiatief (BRI)

- President Xi Jinping introduceerde in 2013 het *Belt and Road* Initiatief (BRI, ook wel Nieuwe Zijderoute en voorheen *One Belt One Road* (OBOR) genoemd). Dit grootschalige strategische initiatief richt zich in de woorden van China op het stimuleren van de verbinding tussen continenten en hun aangrenzende zeeën, en het ontwikkelen van een open, inclusieve en gebalanceerde regionale economische samenwerkingsstructuur. Dit gebeurt vooral door middel van grootschalige infrastructuurprojecten en het faciliteren van investeringen en handel via land (riem/*belt*) en zee (weg/*road*). Het initiatief wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door Chinese ondernemingen en grotendeels gefinancierd met Chinese leningen. Van de door China gefinancierde BRI-projecten wordt slechts 11% uitgevoerd door niet-Chinese bedrijven. BRI versterkt China's strategische positie d.m.v. fysieke voetafdruk (bijv. handelsroutes en diepzeehavens) en economische invloed op 'ontvangende' landen. De tijd zal uitwijzen of BRI zich ontwikkelt als een alternatief voor of aanvulling op bestaande normen voor handel en investeringen en hoe BRI zich verhoudt tot het 'Chinese model' van non-interventie en soevereiniteit vs. het 'Westerse model' van eisen m.b.t. goed bestuur, duurzaamheid en mensenrechten.

(10)(2g)

-

(10)(2g)

Made in China 2025

- Via *Made in China 2025* wil China Chinese bedrijven wereldwijd competitief maken en geleidelijk buitenlandse technologie en producten vervangen door Chinese technologie en producten. Het is een legitiem doel, maar de uitwerking is dat niet altijd, zoals het met staatssteun boven de marktwaarde opkopen van bedrijven om technologie te verkrijgen.

(10)(2g)

-

-

(10)(2g)

-

Sociale vooruitgang / People-to-people contacten

Cultuur

(10)(2a)

(10)(2a)

Onderwijs

- Mogelijke gevolgen van samenwerking met China voor de academische vrijheid is een aandachtspunt van Nederlandse onderwijsinstellingen. OCW en BZ hebben hierover contact met hen.
- Het ligt voor de hand dat bepaalde universiteiten kennis hebben die relevant is voor China, óók kennis die China helpt bij het realiseren van de van de hierboven genoemde *Made in China 2025* strategie.
- Waar China vroeger erg openstond voor onderwijssamenwerking is de interesse recentelijk verminderd.
- China verstrekt geld (en lesmateriaal?) aan tien Nederlandse middelbare scholen (zgn. Confucius-scholen) opdat zij Chinese les kunnen geven.

(10)(2a)

Ontwikkelingssamenwerking (Ontwikkeling, voedselzekerheid en water)

- In het mensenrechtendiscours wijst China graag op het recht op ontwikkeling; inderdaad heeft het land vele Chinezen uit de armoede getild.

(10)(2a)

- De Chinese aanwezigheid in Afrika neemt toe. Via o.a. de geïstitutionaliseerde bijeenkomsten (o.a. FOCAC) verkondigt China in Afrika een verhaallijn waarin het land “op gelijke voet” (als mede-ontwikkelingsland) OS aanbiedt op basis van het non-interventieprincipe – en zonder de politieke voorwaarden die met Europese OS gepaard gaan.

(10)(2a)

(10)(2a)

- De Chinese OS in Afrika bestaat voornamelijk uit (door Chinese leningen gefinancierde en door Chinese bedrijven uitgevoerde) economische projecten met een sterke focus op energie en infrastructuur. De leningen zijn vaak onder commerciële termen afgesloten met China's staatsbanken (CBD en EXIM).

(10)(2a)

- Oorspronkelijk waren Chinese activiteiten in Afrika vooral gericht op het verkrijgen van grondstoffen voor China's economische ontwikkeling. Tegenwoordig (nu China zich meer richt op hightech en kapitaalintensieve productie) probeert het land arbeidsintensieve industrieën naar Afrika te outsourcen.

Multilateraal (Versterkte kaders voor ontwikkeling)

(10)(2a)

(10)(2a)

- De terugtrekkende bewegingen die de VS doet onder Trump op het gebied van klimaat, vrijhandel, VN/multilateralisme geeft China de mogelijkheid om zich te profileren als *'the adult in the room'*.
- Xi Jinping bouwt gestaag aan het profiel van China als bepalende speler in wat hij noemt *'major country diplomacy'*. In deze context heeft China alleen al in de laatste maanden van 2017 de volgende internationale bijeenkomsten georganiseerd:
 - BRICS-top
 - *World Internet Conference*
 - *South-South Human Rights Forum* (slotovereenkomst benadrukte het recht op ontwikkeling)
 - *World Political Parties Dialogue*

Verslag Groot China Overleg (GCO), 22 mei 2018

Aanwezig: Ambassade Peking, CG Chongqing, IenW, FIN, DEF, LNV, EZK, JenV, OCW, BZK, NFIA, RVO, BZ/IMH, BZ/DIO, BZ/DAO.

De vergadering werd geopend door BZ/DAO met een schets van de sessies in aanloop naar het GCO, en de beoogde follow-up. Deze bestaat o.a. uit een kamerbrief over het huidige China-beleid, het herzien van het Meerjarig Interdepartementaal Beleidskader China en het gehoor geven aan de recentelijk door de Tweede Kamer aangenomen motie over het maken van een (openbare) NLse China-strategie.

Inleiding

Het China beschreven in het MIB is niet meer het China van nu.

(10)(2a)

(10)(2a)

(10)(2a)

(10)(2a)

Achtergrond

China is fundamenteel anders dan het Westen, met eigen normen en een eigen cultuur. De koers die China wil varen is niet per definitie verenigbaar met onze fundamentele overtuigingen.

Onder Xi Jinping zien we voor het eerst een duidelijke Chinese focus op internationale aangelegenheden. Hiermee gepaard gaat een eigen perspectief op internationale orde. Het *Belt and Road Initiative* is een vehikel waarmee dit perspectief wordt geëxporteerd.

(10)(2a)

Op militair gebied zien we een snelle opbouw, waarbij China zich vooral concentreert op de *blue water capability* van hun marine, en de luchtmacht.

V.w.b. de economie wordt een groei van rond de 6,5% door de Chinese autoriteiten aangeduid als 'het nieuwe normaal'. De economische hervormingen zijn beperkt. Op het gebied van milieuhervormingen en innovatie is vooruitgang geboekt, maar van het creëren van een gelijk speelveld of het doorvoeren van fiscale maatregelen is nog weinig terecht gekomen. China heeft bovendien hoge schulden en een vergrijzende bevolking. Toch zijn het IMF, de Wereldbank en KPMG nog altijd vrij positief over China's economische vooruitzichten.

(10)(2a)

Hoofdpunten overleg

Algemeen/Koers bepalen

- (10)(2a)
- Naast een strategie over NL in China moet er ook goed nagedacht worden over onze positie vis-à-vis Chinese activiteiten in NL.
- (10)(2a)
- (10)(2g)
- (10)(2g)
- NL moet nadenken over een overheidsstandpunt vis-à-vis BRI. Ook moeten we onze houding/strategie tegenover het Made in China 2025 beleid vaststellen.
- We dienen, in het licht van de China Challenge, zo breed mogelijk met gelijkgezinde partners op te trekken, allereerst binnen de EU, daarbuiten o.a. met de VS, Australië, Japan, en organisaties als de OESO.
- Het zou goed zijn om tijdens het wordingsproces van de NL Chinastrategie bij FRA, DUI en VK na te gaan hoe zij met de China Challenge omgaan.

Economische veiligheid

- (10)(2a)
-
-
-
-
-
-

Versterken kennispositie en intensiveren informatie-uitwisseling

- Er is een algemene behoefte aan meer onderlinge coördinatie en informatiedeling.

(10)(2a)

(10)(2a)
- De reisagenda (inclusief uit te dragen boodschappen) kan beter worden afgestemd, ook met decentrale overheden.
- Er is behoefte aan meer diepgaande Chinakennis, met name wat betreft de politieke agenda van het land, zodat NL op geïnformeerde wijze zaken kan doen.

Betere balans tussen halen en brengen

-
-
-
- (10)(2a)
-

Lange arm

-
- (10)(2a)

China in derde landen

- China is een concurrent voor ons in derde, opkomende markten.
- De volumes en leningsvoorwaarden van de leningen die China, voornamelijk in Afrika, uitgeeft zijn zorgwekkend. Soms worden natuurlijke grondstoffen als onderpand gebruikt. Ook hier bestaat geen *level playing field*. China wordt niet gehinderd door de OESO voorwaarden. Hierdoor staat de internationale financiële structuur onder druk. China is geen lid van OESO en waarnemer in de Club van Parijs (maar lijkt daar enkel informatie te halen).

Informatieveiligheid

-
- (10)(2g)

T +3170348 (10)(2e)
E (10)(2e)@minbuza.nl

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e)@minbuza.nl
Cc: (10)(2e), (10)(2e)@minbuza.nl; (10)(2e), (10)(2e)@minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e)
From: (10)(2e)
(10)(2e) Thur 6/21/2018 3:41:01 PM
Subject: Aangenomen motie VVD/CDA tijdens VAO VS maatregelen staal (13/6)
Received: Thur 6/21/2018 3:41:02 PM

Beste (10)(2e)

Tijdens VAO over VS maatregelen staal/aluminium van vorige week is een motie aangenomen van VVD/CDA over dat we problematiek/ mogelijke antwoorden van oneerlijke Chinese handelspraktijken moeten meenemen in China-strategie.

Kan ik hier t.z.t. een stukje bij je aanleveren – wellicht- binnen een wat breder stuk over handelspolitiek?

Dank (10)(2e)

MOTIE VAN DE LEDEN BECKER EN AMHAOUCH

Voorgesteld 13 juni 2018 De Kamer, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Commissie de Amerikaanse importheffingen op staal- en aluminiumproducten uit de Europese Unie heeft beantwoord met respectievelijk tegenmaatregelen en een procedure bij de WTO;

overwegende dat deze maatregelen, met het oog op het handhaven van eerlijke en vrije handel, onvermijdelijk waren;

constaterende dat oneerlijke handelspraktijken door China, in de vorm van dumping en ondermijning van de WTO, een gezamenlijke uitdaging vormen voor zowel de Europese Unie als de Verenigde Staten;

van mening dat de onvermijdelijke reactie in de richting van de Verenigde Staten niet mag afleiden van de grootste gezamenlijke uitdagingen op handelsgebied;

verzoekt de regering, samen met zowel Europese als niet-Europese bondgenoten te blijven werken aan het adresseren en bestrijden van oneerlijke handelspraktijken van Chinese zijde;

verzoekt de regering, tevens de problematiek en mogelijke antwoorden mee te nemen in de aangekondigde China-strategie, en gaat over tot de orde van de dag.

Becker

Amhaouch

From: (10)(2e)
Sent: Thur 7/12/2018 9:26:31 AM
Subject: Clingendael | Uitnodiging: expert workshop over China en de VN - 12 juli
Received: Thur 7/12/2018 9:27:11 AM
2018 07 12 - Expert Workshop China in the UN - Case studies findings Final Draft (1).docx

Beste deelnemers,
Hierbij een kleine revisie op de case studies die afgelopen maandag zijn uitgezonden. Het betreft de toevoeging van de voetnoten in de casus *China and the Human Rights Council*.
Daarnaast willen we u er op wijzen dat de introducties van de cases kort zullen zijn, in de verwachting dat u het stuk gelezen heeft.
Zo houden we ruim de tijd voor de discussie over de handelingsperspectieven van Nederland.
Wij kijken er naar uit u vanmiddag te ontvangen op Clingendael.
Namens DMM, DAO en het Clingendael-projectteam,

(10)(2e)
Met vriendelijke groet,
(10)(2e)

 Clingendael
Institute
T: +31 70 324 53 84 (reception)
M: + 31 6 (10)(2e)
<http://www.clingendael.org>
Stay updated via our [Clingendael Newsletter](#)
Follow us on social media:
 [Twitter](#) [LinkedIn](#) [Facebook](#)
[Disclaimer](#)
Please consider the environment before printing

Strategische China Sessie - Waarden voorlopige agenda

19 september 2018, 09:00 – 12:00 uur, met aansluitende lunch

Kamer W515, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Rijnstraat 8, Den Haag.

Met uw identificatie bewijs kunt u zich registreren aan de balie op de begane grond vanaf 8:45 uur.

U kunt vragen naar (10)(2e) (10)(2e).

De invloed van China op het gebied van waarden neemt toe. In deze strategische sessie wordt gekeken naar de verschillende vormen die deze invloed aanneemt. Vervolgens wordt de focus op Nederland gelegd. Wat zijn de gevolgen voor Nederland en hoe zou de Nederlandse overheid zich op moeten stellen? Hoe ver willen we gaan ter verdediging van waarden die belangrijk voor ons zijn?

Deel 1: Op welke voor Nederland belangrijke waarden neemt de Chinese invloed toe?

9:00 Inleiding door (10)(2e) (10)(2e)

9:10 De invloed van China op waarden in Hongkong

- Videoconferentie. Presentatie door (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e)
"Waarden in Hongkong binnen het 'één land, twee systemen' principe."
- Meteen aansluitend discussievragen:
 - Welke voor Nederland belangrijke waarden verschillen van Chinese waarden?
 - In hoeverre staan deze waarden in Nederland onder druk? Zijn er concrete voorbeelden te benoemen?

10:00 China in de VN en politieke waarden

- Presentatie door (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (Clingendael Instituut) over (10)(2e) onderzoek naar China in de VN en over de invloed van China op politieke waarden.
- Discussie:
 - Wat zijn de gevolgen van deze groeiende Chinese invloed op waarden voor Nederland?
 - Wat zijn de ervaringen en ideeën van de experts?

10:50 Pauze

Deel 2: Handelingsperspectief in Nederland

11:10 Discussie:

- Welke waarden moet Nederland beschermen?
- Wat zijn we bereid te doen om waarden te beschermen?
- Wat zou de Nederlandse overheid moeten doen?

12:00 Lunch

(10)(2e)

Aan: DIE via DGES

Cc: SG, DGBEB, DGPZ, ESA, DAO, EAB, COM, (10)(2e)

Datum: 21 september 2018

Kenmerk: ENV-2018.4747

Onderwerp: Adviesaanvraag AIV - EU - China

Opmerking R:

- Gezamenlijke aanvraag? en zou China en Afrika geo rol toelichten. China in Wereldbank / VN.

Aan M en R
Van (10)(2e)
Via
Kopie aan SG, DGBEB, DGPZ, ESA, DAO, EAB
Afgestemd met DAO, EAB

TER BESLISSING

Datum
24-08-2018

Onze Referentie
(10)(1b)

Opgesteld door
(10)(2e)(10)(2e)
(10)(2e)

memo

Adviesaanvraag AIV – EU-China

Aanleiding

Tijdens gesprek M (20 augustus jl.) met (10)(2e) de AIV (10)(2e) heeft M aangekondigd de AIV een adviesaanvraag te doen toekomen over de relatie tussen de EU en China. Het onderwerp was door de AIV in zijn werkprogramma opgenomen.

Gevraagd besluit

- Gaarne uw beider akkoord met de concept adviesaanvraag.
- Indien akkoord, M gaarne ondertekening bijgevoegde brief.

Kern/samenvatting

- De adviesaanvraag spitst zich toe het onderzoeken van oorzaken van gebrek aan een eensgezind optreden van de EU ten aanzien van China, de (eventuele) noodzaak deze te verbeteren en het belang van Nederland hierbij.
- De adviesaanvraag kent zowel een politieke als handelspolitieke dimensie, vandaar dat deze u beiden ter goedkeuring wordt voorgelegd.
- Het advies zou beleidsrelevant moeten zijn voor de China strategie waar de Kamer om gevraagd heeft, en die begin 2019 gepland staat.
- De afbakening (EU) is van belang; er bestaan vele kwalitatief goede China-studies, maar studies over de slagkracht van de EU t.a.v. China zijn schaars. Voor uw brief aan de kamer zou dit advies een nuttige bijdrage kunnen leveren.
- Het zou, met het oog op de timing van de China strategie waar de Kamer om gevraagd heeft, wenselijk zijn dit advies nog voor het eind van dit jaar te ontvangen. Dit is voor de AIV een relatief korte termijn, maar zou gezien de duidelijke afbakening van het onderwerp, haalbaar moeten zijn.

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl]
From: (10)(2e), (10)(2e)
(10)(2e) Thur 11/8/2018 3:04:36 PM
Subject: verslag bijeenkomst academische samenwerking China (26 september 2018)
Received: Thur 11/8/2018 3:04:38 PM
[Verslag bijeenkomst over academische vrijheid.pdf](#)
[Checklist Samenwerking China.pdf](#)

Beste collega's binnen en buiten BZ,

Hierbij stuur ik u het verslag van de bijeenkomst over academische samenwerking met China die op 26 september jl. op het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft plaatsgevonden. Voor de volledigheid stuur ik ook de "Checklist" mee die de aanleiding vormde voor deze bijeenkomst. U kunt deze informatie uiteraard delen met collega's binnen uw organisatie.

Mocht u er geen prijs op stellen in de toekomst nog informatie van mij te ontvangen over dit onderwerp, dan hoor ik dat graag. Wellicht tot morgen, bij de presentatie van het onderzoeksrapport "Assessing Europe-China Collaboration in Higher Education and Research" van het LeidenAsiaCentre!

Met vriendelijke groet,

(10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e)
China (10)(2e)

.....
Directie Azië en Oceanië | Oost-Azië en Mekong
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag
Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

.....
T +31 70 348 (10)(2e)
F +31 70 348 (10)(2e)
M +31 6 (10)(2e)
(10)(2e) @minbuza.nl
<http://www.nederlandwereldwijd.nl>

Strategische China Sessie: Klimaat en Energie

Woensdag 14 november 2018, 14:00 – 16:00 uur, er zal koffie, thee en gebak aanwezig zijn.

Kamer X.408, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Rijnstraat 8, Den Haag.

Met uw identiteitsbewijs kunt u zich registreren aan de balie op de begane grond vanaf 13:45 uur.

U kunt vragen naar (10)(2e)

Let op: dit is een besloten bijeenkomst die wordt gehouden onder de Chatham House Rule.

Het Chinese leiderschap is zich er terdege van bewust dat er voor gewenste resultaten op klimaat- en energiegebied op de (middel-)lange termijn geïnvesteerd moet worden in energietransitie en duurzame ontwikkeling. Dit verklaart de voortrekkersrol van China bij het Parijs-akkoord, maar ook de immense investeringen die binnenlands worden gedaan. Op de korte termijn komt echter een ander beeld naar voren; China is nog steeds de grootste uitstoter van CO₂ ter wereld en de bouw van kolencentrales binnen en buiten eigen land gaat ondanks het Parijs-akkoord onverminderd door.

(10)(2a)	
(10)(2a)	Vandaag bespreken we wat dit voor Nederland betekent.

14:00 Inleiding (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) Directie Azië en Oceanië, over de Chinastrategie en Strategische China Sessies

Deel 1: Klimaatafspraken en het Parijs-akkoord

14:05 Inleiding door (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e)

14:15 Discussie

- De actie die momenteel wordt ondernomen om de afspraken in het Parijs-akkoord na te komen zijn waarschijnlijk niet toereikend om de opwarming van de aarde te beperken tot 2 °C. Hoe kan Nederland landen als China meekrijgen om meer ingrijpende actie te ondernemen?
- We vinden het belangrijk om China te betrekken bij mondiaal energiebestuur door deelname aan internationale energieorganisaties, omdat het de kans vergroot op uitwisseling en dialoog. In hoeverre is voor ons de balans tussen 'halen' en 'brengen' hierbij in evenwicht?

Deel 2: Samenwerking en concurrentie

15:00 Discussie

- Hoe verhoudt klimaatwinst door meekrijgen van en samenwerking met China (bijv. doordat China goedkope schone energie kan ontwikkelen) zich tot risico's van ongewenste technologieoverdracht (bijv. als het gaat om doorontwikkeling van batterijen)?
- Eén van de speerpunten van het Chinese beleid is de circulaire economie; wat voor mogelijkheden tot samenwerking liggen hier voor Nederland?
- China is een toenemende concurrent op de energiemarkt. Wat kan Nederland doen om energiebronnen in de toekomst veilig te stellen?

15:55 Afsluiting

16:00 Einde

Van: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)>
Datum: woensdag 19 dec. 2018 12:23 PM
Aan: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @operamail.com>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @undp.org>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) @minfin.nl <(10)(2e) @minfin.nl>, (10)(2e) @clingendael.org <(10)(2e) @clingendael.org>, (10)(2e) (10)(2e) @clingendael.org>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>
Kopie: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>
Onderwerp: ConceptPaper nav China sessie 15 November

Beste Allemaal,

Zoals beloofd zou ik op basis van onze bijeenkomst in november een paper schrijven over de rol van China in ontwikkelingslanden, vooral in Afrika.

In de bijlage deel ik het concept al met jullie. Hierin heb ik gebruikgemaakt van de discussie in november en de papers van (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e)

Mocht er feedback zijn op dit concept-paper, erg welkom! Deze zal ik waar mogelijk verwerken. Daarna zal ik in overleg met DAO kijken of we de sessie in november (en het paper) wellicht een vervolg of verdieping kunnen geven.

Dit paper is tevens input voor de China-strategie. NB! De inhoud van dit paper kan afwijken van het officiële Nederlandse standpunt of de uiteindelijke keuzes in de Nederlandse China-strategie.

Dank alvast, ik kijk terug op een mooie bijeenkomst in november en hoop dat jullie herkennen in hoe het op papier staat!

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e)
Verzonden: dinsdag 4 december 2018 10:49
Aan: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @operamail.com>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @undp.org>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) @minfin.nl; (10)(2e) @clingendael.org; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @clingendael.org>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>
CC: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)>
Onderwerp: Verslag China sessie 15 November

Beste allemaal,

Allereerst wil ik namens BIS iedereen hartelijk bedanken voor het deelnemen aan de China sessie van 15 November. De verschillende perspectieven en besproken thema's zijn de eerste bouwstenen voor de China strategie die in het voorjaar gepresenteerd wordt aan de Kamer.

In de bijlage vinden jullie het door BIS opgestelde verslag.

Hartelijk groet,

(10)(2e)

Subject: RE: Programma Strategische Sessie over China en Ontwikkelingssamenwerking: 15 november a.s.

China en Grondstoffen - (10)(2e) docx
China en Schulden problematiek - (10)(2e) locx
China en Infrastructuur (10)(2e) locx

Van: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>
Datum: maandag 12 nov. 2018 4:40 PM
Aan: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl> (10)(2e) (10)(2e)
<(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) <(10)(2e) @operamail.com>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @undp.org> (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) @minfin.nl <(10)(2e) @minfin.nl>, (10)(2e) @clingendael.org <(10)(2e) @clingendael.org>
Kopie: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) <(10)(2e) @clingendael.org>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Programma Strategische Sessie over China en Ontwikkelingssamenwerking: 15 november a.s.

Beste deelnemers en China-experts,

In de bijlagen vinden jullie de overige 2-pagers voor de China sessie aankomende Donderdag – de 2 pager van (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) over trilaterale samenwerking was al eerder toegevoegd aan onderstaande mail.

Voor vragen kunnen jullie terecht bij (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) of (10)(2e) (10)(2e).

Namens het organiserend team,

(10)(2e) (10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e)
Sent: woensdag 7 november 2018 16:01
To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl> (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @operamail.com> (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @undp.org> (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>; (10)(2e) @minfin.nl; (10)(2e) @clingendael.org
Cc: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @clingendael.org>, (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>

Subject: Programma Strategische Sessie over China en Ontwikkelingssamenwerking: 15 november a.s.

Beste deelnemers en China-experts,

Jullie hebben eerder positief gereageerd op de uitnodiging om deel te nemen aan de strategische sessie over de relatie tussen China, ontwikkelingslanden en de consequenties voor het Nederlandse buitenlandbeleid. De sessie vormt een input voor de China-strategie die het kabinet in het voorjaar 2019 naar de Tweede Kamer stuurt. Dank voor jullie bereidheid en beschikbaarheid om jullie beste inzichten te delen en te toetsen.

De sessie vindt plaats op **15 november a.s. vanaf 8u30 (inloop)** in het **Mercure Hotel aan het Spui in Den Haag**. We gaan ervan uit dat iedereen gedurende het hele programma aanwezig is, zodat we gezamenlijk kunnen voortbouwen aan een uiteindelijke uitkomst. We passen daarbij een *pressure cooker* model toe: ieder onderwerp moet in een beperkte tijd zijn afgehandeld, zodat we aan het einde van de dag onze strategische vragen beantwoord hebben. De moderators gaan ons helpen om dat voor elkaar te krijgen.

Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

00016	Onderdeel	Ingeleid door:	154686
-------	-----------	----------------	--------

08:30 – 09:00	Inloop en koffie	
09:00 – 09:15	Aftrap en kennismaking	Moderators
09:15 – 09:30	De China-strategie	(10)(2e) (e)
09:30 – 09:45	Nederlandse OS-doelen en belangen	(10)(2e)
09:45 – 10:45	Samenwerken met China	(10)(2e)
10:45 – 11:15	Koffie-pauze	
11:15 – 12:15	Chinese investeringen in OS-landen	(10)(2e)
12:15 – 13:15	Lunchpauze	
13:15 – 14:15	Grondstoffen en duurzaamheid	(10)(2e) (10)(2e)
14:15 – 14:30	Korte koffiepauze	
14:30 – 15:30	Schuldhoudbaarheid	(10)(2e)
15:30 – 16:30	Consequenties voor Nederland: samenvatting en conclusies voor de China-strategie	Moderators
16:30	Einde	

Voor ieder thematische onderdeel ontvangen jullie een inleiding (two-pager). De eerste two-pager is als bijlage te vinden bij dit bericht. De overige volgen spoedig.

Om een open debat te bevorderen passen we de Chatham House rules toe. De two-pagers en (later) het verslag zijn om deze reden niet bedoeld voor verdere verspreiding buiten het ministerie van BuZa en de deelnemers (maar de inzichten kunnen zonder bronaauiding natuurlijk wel gebruikt worden). De China-strategie zelf wordt publiek gemaakt in de versie die uiteindelijk naar de Tweede Kamer zal gaan.

Voor vragen over de dag kunnen jullie terecht bij (10)(2e).

Wij kijken uit naar een goede strategische sessie.

Namens het organiserend team.

(10)(2e)

(10)(2e)

Bureau Internationale Samenwerking (BIS)
Ministerie van Buitenlandse Zaken

(10)(2e)

To: (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl
Cc: (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl
From: (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) Thur 11/22/2018 5:07:38 PM
Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?
Received: Thur 11/22/2018 5:07:38 PM

L.s.

Zojuist aanwezig geweest bij het overleg over de China Strategie onder voorzitterschap van (10)(2e) (10)(2e), waaraan ook werd deelgenomen door Defensie en JenV.

Conform het onderstaande mailtje van (10)(2e) geïntervenieerd, bijgesloten ten behoeve van (10)(2e).

(10)(2g)

Verder leverde de opzet zoals DAO die had opgesteld weinig commentaar. Met name (10)(1b) en JenV zullen nu inputs gaan leveren, avant medio december, en het is de bedoeling dat DAO dat dan aan elkaar gaat schrijven. Uiteraard zal waar nodig ook vanuit DVB input worden geleverd.

Vervolgens naar aanleiding van het gesprek met nog gesproken met (10)(2e). Daarbij passeerde het volgende:

(10)(2e)

(10)(2g)

(10)(1b)

In verlengde met bovenstaande zal ik nader kortsluiten met (10)(1b) en DAO waaruit de bijdrage van DVB zou kunnen bestaan.

Mvgr

(10)(2e)

From: (10)(2e)

Sent: donderdag 22 november 2018 10:42

To: (10)(2e) (10)(2e)

Cc: (10)(2e)

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

(10)(2e)

(10)(2g)

(10)(2g)

Al met al flink wat invalshoeken en vragen om in een dergelijke strategie nader op in te gaan lijkt me.

Hopelijk kun je hiermee uit de voeten.

(10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e)

Sent: donderdag 22 november 2018 09:17

To: (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>

Subject: FW: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

(10)(2e)

Ter info.

Mvgr

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: donderdag 22 november 2018 08:28

To: (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) - BD/DEIA/IBP

Cc: (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e)@mindef.nl

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Dag allen,

Bespreking vanmiddag bij BZ 14-15 uur is bij ons op Rijnstraat 8 in zaal Z.501! Als je aangemeld moet worden, laat je het (10)(2e) in cc dan even weten? Dank!

Hartelijke groeten, (10)(2e)

From: (10)(2e)@mindef.nl <(10)(2e)@mindef.nl>

Sent: maandag 19 november 2018 15:27

To: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)@minbuza.nl>

Cc: (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e)@mindef.nl

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Beste (10)(2e),

Ik ben zelf verhinderd maar vanuit defensie zullen (10)(2e) aanwezig zijn. Cross-Border crime lijkt mij overigens meer iets voor J&V. Succes donderdag!

Gr,

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>

Sent: maandag 19 november 2018 14:13

To: (10)(2e) <(10)(2e)@mindef.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>

Subject: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Beste collega's,

In het kader van de China strategie zou ik jullie graag spreken over de veiligheidsdimensie daarvan. We spraken elkaar daar al eerder over (10)(2e) maar nu krijgt eea duidelijker vorm. Jullie kregen het format van de strategie via het ICB en in de bijlage heb ik de defensie/veiligheids stukjes voor jullie eruit gehaald. In de inleiding van de China strategie komt nu ook de IISS te staan, en dat maakt de insteek wat breder. (10)(2g)

(10)(2g) Zouden jullie donderdag 22 nov om 14 uur kunnen? Ik kan die dag ook later.

Dank en hartelijke groeten, (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Asia and Oceania Department

Ministry of Foreign Affairs

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | The Netherlands

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag | The Netherlands

T (10)(2e)

E (10)(2e)@minbuza.nl

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat .00017rdt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan 154690

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl
Cc: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl
From: (10)(2e), (10)(2e)
Date: Tue 11/20/2018 4:26:40 PM
Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?
Received: Tue 11/20/2018 4:26:41 PM
File: NL International Integrated Security Strategy 2018 2022.pdf

Beste (10)(2e)

Het gaat om twee verschillende dingen. De motie dateert al uit juni:

06-06-2018	De Minister zegt toe om de ontwikkeling van de militaire capaciteit van China mee te nemen in de China-strategie	AO Wapenexportbeleid d.d. 6 juni 2018
------------	--	---------------------------------------

De IISS waar (10)(2e) naar refereert zit in de bijlage. Die moeten wij dus meenemen in de Chinastrategie (dat was wat ik begriep het verzoek dat deze maand kwam n.a.v. het overleg dat wij hebben voorbereid).

Groeten,

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: dinsdag 20 november 2018 14:06

To: (10)(2e), (10)(2e)

Subject: FW: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Hi (10)(2e),

Zou jij me ajb aan die motie kunnen helpen? Als (10)(2e) met IISS ons eigen GBVS bedoelt dan heb ik dat in ieder geval wel al.

Mvrg

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: dinsdag 20 november 2018 14:02

To: (10)(2e), (10)(2e)

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Volgens mij staat het voor Integrated international security strategy, of zoiets. Ons buitenlands en veiligheidsbeleid. De letterlijke tekst van de motie heb ik nu niet bij, maar gaat erover dat de militaire ontwikkelingen van China worden meegenomen. Hartelijke groeten, (10)(2e)

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl

Datum: dinsdag 20 nov. 2018 1:22 PM

Aan: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minbuza.nl>

Onderwerp: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Hi (10)(2e),

Ik ga me vanmiddag wat voorbereiden op de bijeenkomst van a.s. donderdag en ik hoop dat je me met het volgende kunt helpen. Met IISS bedoel je vermoedelijk (10)(2a) maar daar heb ik geen toegang toe. Verder is de door jou genoemde motie mij onbekend. Zou jij kunnen helpen om deze stukken voor mij te ontsluiten?

Alvast dank,

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: dinsdag 20 november 2018 07:38

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) @minvenj.nl

Cc: (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) @mindef.nl

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Hi (10)(2e),

Natuurlijk heeft veiligheid een interne en externe dimensie.

Voor die interne dimensie loopt een separaat traject waar je ook bij betrokken bent en ik hoop dat we daar wat druk op uit kunnen oefenen om eea te bespoedigen. (10)(1b) & (10)(2g) RVI stuk lijkt mij prima en is voor in elk geval een deel ook al in gang gezet.

Maar je hebt als het goed is ook meegekregen dat van hogerhand gevraagd is om de IISS mee te nemen, vooral de trends daarin

(00018 ie leiden ook weer tot doelstellingen), en wat dat m.b.t. China betekent. Daar moeten we ook wat mee. Plus de mc154692 de Kamer heeft ingediend m.b.t. China strategie over militarisering.

Hartelijke groeten, (10)(2e)

From (10)(2e) (10)(2e)

Sent: maandag 19 november 2018 17:14

To: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>; (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e)@minvenj.nl

Cc: (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e)@mindef.nl

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Hi (10)(2e),

(10)(2a)

(10)(1b) & (10)(2g)

Wellicht kan de regering tegen die tijd ook al

wat voornemens presenteren. Dat zou extra gewicht aan de MLS kunnen geven.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: maandag 19 november 2018 16:28

To: (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)@minvenj.nl

Cc: (10)(2e)@mindef.nl; (10)(2e)@mindef.nl

Subject: RE: bespreken veiligheidsdeel China strategie: donderdag 22 nov 14 uur?

Dank (10)(2e) ik denk ook inderdaad dat dat onderwerp bij VenJ ligt. Stuur voor de zekerheid daarom nu ook naar (10)(2e)

Hartelijke groeten, (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Reeds vrijgegeven binnen dit verzoek

(10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: DAO-RSVP[(10)(2e) @minbuza.nl]
From: DAO-RSVP
Sent: Thur 11/29/2018 10:30:52 AM
Subject: Agenda - Strategic China Session on human rights, December 7 2018
Received: Thur 11/29/2018 10:30:53 AM

Dear attendee,

Thank you for confirming your participation in the Strategic China Session on human rights, organized by the Dutch Ministry of Foreign Affairs on December 7th 2018. This e-mail is intended to provide you with additional information relevant to our discussion.

First, because we have the pleasure of international experts attending, this session will be held in English. Please note that in order to have a more frank and lively discussion, this session will be held under the Chatham House Rule.

Second, we would like to share the agenda with you in advance. It would help us a great deal if you could send us, in just a few lines or keywords, some comments from your organisation's point of view on the agenda and the background information stated below. With your permission, we would like to hand out the advance comments in hard copy on the day of the meeting for a comprehensive discussion reflecting all viewpoints.

On a practical note: the session will be held at the Dutch Ministry of Foreign Affairs, Rijnstraat 8, The Hague. From 14:45 onwards you can register at the reception on the ground floor. Please bring a valid ID. Someone will come down and bring you to the meeting room.

Thank you again for your willingness to participate. We hope to hear from you soon.

Yours sincerely,

(10)(2e) Leiden University (moderator)
(10)(2e) (10)(2e), Ministry of Foreign Affairs

Proposed agenda:

Part one – Setting the stage: trends and developments in China and the Netherlands

15:00 Opening remarks on Sino-Dutch relations by (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) Asia and Oceania (MFA)
15:05 Remarks by (10)(2e) (10)(2e) Human Rights Watch (by video call from Washington DC)
15:15 Initial comments by participants

Part two – Policy measures and responses for the Dutch China strategy

15:30 Human rights in China
16:15 China's human rights diplomacy

17:00 Closing remarks
17:05 Drinks

Background

Human rights are a corner stone of Dutch foreign policy, also in the bilateral relationship with China. The Netherlands and China have maintained a regular human rights dialogue, the thirteenth iteration of which was held in June 2018. The dialogue takes place in the context of an overall strong bilateral relationship. At the same time, Dutch and Chinese views on human rights remain far apart in many respects. Reports from NGOs, media and other stakeholders indicate that the human rights situation in China has further deteriorated in the past five years, particularly in the domain of civil and political rights. At the same time, China has stepped up its human rights diplomacy both in the United Nations and through its engagement with governments around the world. As such, in order to advance human rights both in China itself and in the rest of the world through the UN and in third countries, effective engagement with China is more important than ever.

To implement its policy, the Netherlands has various resources and channels at its disposal. These include the various UN f 154698
00019 bilateral and silent diplomacy (including the bilateral human rights dialogue), the human rights fund through which projects in

China are financed, and public diplomacy aimed at non-state actors. The Netherlands can engage many partners. In addition to Chinese official counterparts, the Netherlands can, for example, work with EU and other governments, its partners in civil society, the private sector, and local governments.

At the same time, the Netherlands operates under several constraints. A strong bilateral relationship with China (and the desire to maintain it) is both a foundation for meaningful dialogue and a brake on the ability to voice unrestrained criticism on issues that China deems as its core interests or domestic affairs. Other constraints include a shrinking space for civil society in China, the increasing difficulty within the EU to reach a consensus on human rights issues, and increasing support among UN member states for a human rights narrative that emphasizes sovereignty and development over civil and political rights – the latter of which is central to Dutch human rights policy.

Against this backdrop, the Strategic China Session on human rights is an invitation to our partners and stakeholders to share ideas on concrete policy measures to be considered for the government of the Netherlands' China strategy, which is to be submitted to parliament in 2019. The discussion will center on two 'spheres': human rights in China and China's influence on human rights abroad. We hope the discussion will provide new insights as to how the Netherlands can best engage China to advance human rights domestically as well as internationally through the UN and in third countries, where China is becoming increasingly influential.

Tijdslijn en Sessies in het kader van de rijksbrede Chinastrategie

- *In blauw: opdracht, ijkpunten en deadlines*

Fase I: Opdracht en rijksbrede en BZ-interne inventarisatie

9 maart	Bestuursraad besluit tot departementale China werkgroep en geeft DAO mandaat tot strategisch traject m.b.t. China, aansluitend bij bestaande instrumenten als MIB en ICB.
April	Verzoek TK (Cie BZ) om Kamerbrief (ontwikkelingen in en relatie met China).
9 april	ICB 'China Challenge', inventarisatie ontwikkelingen China
11 april	DGBEB, DAO ronde tafel en lezing 'China: De terugkeer van de economische reus'
13 april	BZ intern 'China challenge', inventarisatie ontwikkelingen China
26 april	Strategische China Sessie (externen), inventarisatie ontwikkelingen China, handelingsperspectief
14 mei	BZ intern 'China Challenge', NL belang en handelingsperspectief
14 mei	ICB 'China Challenge', NL belang en handelingsperspectief
15 mei	Verzoek Tweede Kamer (Becker VVD en Sjoerdsma D66) om China strategie binnen een jaar, via motie M in notaoverleg GBVS
22 mei	Groot China Overleg: interdepartementale bespreking op directeursniveau. Ontwikkelingen China en handelingsperspectief op basis van voorbereiding BZ en ICB
6 juni	Toezegging M AO wapenexport om militaire ontwikkelingen China in China strategie mee te nemen.
13 juni	Motie Becker VVD en Amhaouch CDA over 'oneerlijke handelspraktijken China' tijdens VAO VS maatregelen staal/aluminium
15 juni	Informatiememo M en R over China strategie
2 juli	BZ intern: terugkoppeling Groot China Overleg en vooruitblik
3 juli	ICB: terugkoppeling Groot China Overleg en vooruitblik
Juli	Besluit M om Kamerbrief (ontwikkelingen in en relatie met China, in april om verzocht) niet voor reces uit te doen maar mee te nemen in China strategie. Kamer geïnformeerd.

Fase IIa: Inputverzameling, externe sessies

11 juli	Lunchlezing en bijeenkomst Studiegroep Duurzame en Inclusieve Globalisering over de rol van China in de WTO met (10)(2e)
11 juli	Rijksinterne bijeenkomst veiligheid
12 juli	Discussiebijeenkomst China en de VN (Clingendael)
29 aug	Interdepartementale bespreking HCSS rapport Belt and Road Initiative looks East (China in o.a. Caribisch gebied).
10 sept	ICB: update
18 sept	Bespreking economische kant China strategie BEB/DAO
19 sept	Strategische sessie over waarden & China met (10)(2e)
26 sept	Strategische sessie ism OCW, Hoger Onderwijs, op basis van onderzoek HCSS, LAC (10)(2e)
1 okt	BZ intern groep: update
Begin okt	M, R, DGs per memo geïnformeerd over stavaza China strategie
10 okt	Aankondiging economisch deel Chinastrategie in Studiegroep Duurzame en Inclusieve Globalisering
Okt/nov	Sessies (economische) veiligheid
nov	Expertsessies over economische dimensie China strategie, o.a. (10)(2e)
	(10)(2e)

30 okt; 8,9 nov (niet georganiseerd in kader China strategie, maar wel input) Azië seminar tijdens terugkomdagen MINDEF. Seminar veiligheid & China. Geprek (10)(2e)

2 nov Gezamenlijke bestuursraad BZ, EZK, LNV over China n.a.v. bezoek Li Keqiang

8 nov Interdepartementale bijeenkomst economisch deel China strategie

14 nov Sessie over klimaat en energie

15 nov China en OS (schulden, grondstoffen, migratie, infrastructuur, samenwerking)

16 nov ICB (BZ intern groep ook uitgenodigd): update

Fase IIb vanaf mid november naast inputverzameling en sessies ook schrijven draft strategie

22 nov, 4, 6 dec Rijksinterne bijeenkomsten veiligheid

28-30 nov Wilton Park conferentie, werktitel: China and the world: goals, ways and means; Input en financiële bijdrage BZ

Begin dec Publicatie ETNC rapport over de rol van waarden in China-EU betrekkingen

3 dec Ronde tafel met steden, provincies en VNG over China

5-7 dec Bijeenkomst hoofden Europese China desks in Den Haag

7 dec Mensenrechten sessie

7 dec Economische sessie NFIA, IA-netwerk

10 dec Seminar Export Strategische Goederen – specifieke China sessie

10 dec BZ interne groep: update

12 dec Bedrijfsleven sessie (DIO i.s.m. VNO-NCW en Leiden Asia Centre)

18 dec Sessie over waarden (vervolg op eerdere sessie)

18 dec (interne) sessie China en multilaterale instellingen

17 dec Diner pensant met R over China in Afrika, focus technologie

20 dec Bijeenkomst Studiegroep Duurzame en Inclusieve Globalisering inzake input economisch deel Chinastrategie

Eind 2018 Clingendael: stavaza rapport werkgroep havens; stavaza AIV advies Europese slagkracht.

21 dec Chinastrategie in bestuursraad

21 dec Deadline input voor strategie

8 jan Eerste draft van de strategie is klaar en wordt verstuurd naar BZ interne groep en ICB

Fase III: Rijksbrede afstemming

10 jan Memo stand van zaken China strategie naar M en R

11 jan Bespreking eerste draft van strategie in ICB en BZ interne groep (werkniveau)

18 jan Bespreking draft strategie in ICB en BZ interne groep (werkniveau)

4^e week jan Diner pensant Clingendael

20(10)(2e) CoRIA stand van zaken China strategie (richting, vervolgproces)

26(10)(2e) Groot China Overleg (directeuren verschillende ministeries)

26(10)(2e) Terugkoppeling Groot China Overleg richting ICB en BZ interne groep

30(10)(2e) Ambassadeursconferentie: sessie 'Chinastrategie: alleen als wij goed geïnformeerd zijn.' Ook IMH sessie over handelsconflict China-VS.

1 feb draft strategie naar bestuursraad

8 feb Bespreking draft strategie in bestuursraad

19 feb CDIA (behandeling strategie)

5 maart RDIA (als CDIA strategie doorstuurt)

8 maart Vaststelling ministerraad (als RDIA strategie doorstuurt)

15 maart 2019 Chinastrategie is af

Aan Bestuursraad
Van DAO (10)(2e)
Via DGP (10)(2e)
Kopie aan
Afgestemd met EAB, ESA, BIS, DIE, DVB, HDPO, FEZ, DJZ

Datum
11-12-2018

Onze Referentie

(10)(1b)

Opgesteld door
(10)(2e)

T (10)(2e) e

memo

China strategie

Voorgeschiedenis

- Op 9 maart sprak de Bestuursraad over China en besloot tot een departementale China werkgroep die een breed palet aan onderwerpen m.b.t. China zal inventariseren.
- Op 15 mei heeft M, na een motie van de Kamer, toegezegd binnen een jaar een notitie over samenhangend beleid t.a.v. China ('China strategie') te sturen.

Reden agendering en rol bestuursraad

- Bespreken van een aantal openstaande issues m.b.t. de door de Kamer gevraagde China strategie, zodat deze kunnen worden meegenomen in de draft die vanaf januari met betrokken ministeries wordt afgestemd.

Informatiepunt en discussiepunten

- Informatiepunt: Via het strategietraject is de noodzaakesignaleerd van o.a. (1) investering in kennis op alle niveaus; (2) bewustwording NL partijen zoals bedrijfsleven en academici van verschillen met China en consequenties daarvan; (3) meer aandacht voor economische veiligheid en beïnvloeding; (4) betere balans tussen 'halen' en 'brengen', (5) realiteitszin ('naïviteit voorbij'), zonder door te schieten naar een Chinees vijandsbeeld, (6) de 'China Challenge' meenemen in de relatie met andere landen, bijv de VS, EU landen, *likeminded* landen, Afrikaanse landen, (7) een NL samenwerkingsstructuur die ons nog beter toerust op de 'China Challenge'.
- Discussiepunten:
 - Positionering Nederland. Bent u het ermee eens dat Nederland zich constructief-kritisch zou moeten positioneren t.o.v. China? (10)(2a)
 - Positionering BZ. Bent u het ermee eens dat BZ de lead neemt binnen het China dossier en dat discussie m.b.t. China niet alleen op werkniveau, maar ook structureel op hoger niveau plaats zou moeten vinden?
 - Financiële/personele gevolgen. Kan de China strategie personele of financiële gevolgen hebben?
 - Relatie met (nieuw) beleid. Bent u het ermee eens dat (nieuwe) beleidsnota's en strategieën die op andere terreinen worden ontwikkeld expliciet in zouden moeten gaan op de 'China Challenge'?

Uitvoeringstoets

- Financieel: [Afgestemd met FEZ]
 - Eventuele financiële consequenties voor BZ worden afgestemd met FEZ/BZ en zijn daarnaast onderdeel van de jaarplangoedkeuringen.
- Personeel: [Afgestemd met HDPO]

- Dit memo kent geen personele beslispunten, maar deze zouden wel voort kunnen komen uit de (implementatie van de) China strategie.
- Postennet:
 - Dit memo heeft geen bijzondere consequenties voor de posten, maar deze zouden wel voort kunnen komen uit de (implementatie van de) China strategie.
- Juridisch: [Afgestemd met DJZ]
 - Dit memo heeft geen juridische consequenties.

Communicatie

- Bij het verzenden van de China strategie naar de Kamer moet met diverse doelgroepen rekening worden gehouden: Kamerleden, Chinese overheid, onze stakeholders in het proces.
- (Rijks) intern wordt op diverse manieren over de China strategie gecommuniceerd. De strategie is intern en rijks breed afgetrapt via interactieve sessies. Via mondelinge updates, memo's aan M&R en waar relevant deelname aan strategische sessies worden collega's op de hoogte gehouden. Begin januari is een draft beschikbaar voor verdere (rijks)interne afstemming.
- Extern zijn vooral doelgroepen van strategische sessies geïnformeerd, zoals denktanks, universiteiten, (mensenrechten) NGOs, gemeenten en provincies en het bedrijfsleven. Ook via Kamervragen wordt een enkele keer extern over de strategie gecommuniceerd. Clingendael organiseert in januari een 'diner pensant' over China waar ook Kamerleden voor zullen worden uitgenodigd.
- Met COM zal een communicatietraject in aanloop naar en rond de lancering van de strategie (eind maart) worden afgesproken.

Follow-up

- Vervolgtraject: eerste draft China strategie begin januari, gevolgd door afstemming met BZ-interne collega's, Interdepartementaal China Beraad (ICB) en directeurs van diverse ministeries (Groot China Overleg). Eind januari opsplitsing document in interne strategie en Kamerbrief. In februari kunnen beide via bestuursraad naar CORIA (richtdatum 23 januari, bespreking stand van zaken), CDIA (richtdatum 19 februari), en, indien doorgestuurd, naar RDIA (richtdatum 5 maart) en Ministerraad (8 maart). Daarmee zou de strategie beschikbaar zijn vóór een eventuele reis van M. NB: Deadline die door de Kamer is gegeven is 15 mei.
- Coördinatie proces door DAO; huidige input verzameling voor verschillende onderdelen/hoofdstukken van de strategie gebeurt ism diverse partijen (zie bijlage).

Bijlagen

Opzet strategie en schematisch overzicht proces

Opbouw Chinastrategie

1. Overkoepelende Analyse

DAO/ESA/BIS/BEB/DIE/DWH/DVB, Input posten

Plaatsen van China in bredere buitenlandse ontwikkelingen en beleid (incl trends IISS, relatie China-VS, ontwikkelingen in Westerse landen met hechtere economische relatie met China);
Karakterisering van China en relevant Chinees beleid (inclusief Belt and Road)

HGIS Thema	2.1 Mensenrechte n en internationale rechtsorde	2.2. Vrede, veiligheid en stabiliteit	2.3 Europese samenwerking	2.4 Nederlandse waarden (Consulair en Nederlandse waarden)	2.5 Duurzame handel en investerings	2.6 Ontwikkelingss amenwerking (ontwikkeling, voedselzekerhe id en water)	2.7 Onderwijs, cultuur, people- to-people contacten (sociale vooruitgang)	2.8 Het multilaterale stelsel (versterkte kaders voor ontwikkeling)
Input o.a. (naast ICB)	DMM/DAO ism PEK	DVB/DAO ism DEF/AZ/BZK/ JenV/PEK	DIE/DAO ism PEK	DAO ism ICE/EAB /PEK	BEB ism MinEZE/DAO/Min OCW/MinIenW/ PEK	BIS ism DAO	DAO ism MinOCW/ICE/PEK	DMM/DAO
Analyse per thema, leidend tot meerjarige doelstelling en Hoe gaan we deze doelstelling halen	3 'speelvelden' MR: (1) in China zelf (2) in de VN/het internationale systeem, (3) buiten China Internationale rechtsorde	China's (potentiële) impact op NL veiligheid. Inclusief toezegging M om ontwikkeling van militaire capaciteit China mee te nemen	Versterking Europese slagkracht en omgang met uitdagingen (zoals bijv 16+1)	Bescherming van Westerse waarden	Balans (economische) kansen en lange termijn uitdagingen. Inclusief economische veiligheid en klimaat Inclusief motie oneerlijke handelspraktijken	Invloed van China op NL OS / China in Afrika; onderwerpen o.a. schuldhoudbaarh eid, infrastructuur, grondstoffen, technologie	Balans in people to people contacten, waaronder samenwerking onderwijs en wetenschap	Behoud effectief multilateraal stelsel op voor NL relevante onderdelen

3. Conclusie

Gecoördineerd door DAO

- investering in kennis op alle niveaus;
- bewustwording NL partijen zoals bedrijfsleven en academici van verschillen met China en consequenties;
- meer aandacht voor economische veiligheid en beïnvloeding;
- betere balans tussen 'halen' en 'brengen';
- realiteitszin ('naïviteit voorbij'), zonder door te schieten naar een Chinees vijandsbeeld;
- "China Challenge" meenemen in relatie met andere landen
- een overheidsstructuur die ons beter toerust op de 'China Challenge'.

Strategische China Sessie – Waarden II

Agenda

18 december 2018, 09:00 – 10:45 uur

Kamer X.403, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Rijnstraat 8, Den Haag.

Met uw identificatie bewijs kunt u zich registreren aan de balie op de begane grond vanaf 8:45 uur.

U kunt vragen naar (10)(2e)

Deze sessie is een vervolg op een eerdere sessie over waarden, gehouden op 19 september 2018.

9:00 Inleiding en stand van zaken door (10)(2e) Directie Azië en Oceanië,
Buitenlandse Zaken

9:15 **Deel 1: Kernwaarden**

(10)(2g)

Discussievragen:

- Zouden we ons als Nederland in de relatie met China op de hierboven genoemde waarden moeten richten, of moeten we van een bredere waardenagenda uitgaan? Zo ja, waar zou die bredere agenda uit moeten bestaan?

(10)(2a)

10:00 **Deel 2: Handelingsperspectief**

10:00 – 10:05 Korte inleiding door (10)(2e) over mogelijke handelingsperspectieven

10:05 – 10:40 Discussie:

- Welke handelingsperspectieven zijn vooral van belang? Hebben we handelingsperspectieven over het hoofd gezien?
- Zou Nederland verbinding met China moeten zoeken op gemeenschappelijke waarden en zo ja welke dan en op welke manier?
- Tot op welke hoogte moeten we accepteren dat het verdedigen en promoten van waarden een prijs heeft?

10:40 Afsluiting

Beste collega's,
Dank voor jullie input voor het memo voor de bestuursraad over de China strategie (ter bespreking op 21 december). Hierbij het memo als gisteren afgetekend door (10)(2e)
Hartelijke groeten, (10)(2e)

Reeds vrijgegeven in verzoek

Chinastrategie

bespreking eerste draft 14/1/2019

Drie punten vooraf

- We interpreteren het woord 'strategie' misschien anders dan de buitenwereld verwacht.
- Opbouw houdt rekening met doelstellingen van buitenlands beleid, maar vult ze iets anders in.
- Praktische opmerkingen.

Wat verstaan we onder een 'strategie'?

Verwachtingsmanagement!

Opbouw China Strategie

- **Overkoepelende analyse**

- **Wat willen we m.b.t. China bereiken en hoe:**

- Waarden inclusief mensenrechten
 - Vrede, veiligheid en stabiliteit
 - Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen
 - Ontwikkelingssamenwerking
-
- Hoe houden we multilateraal systeem en EU werkbaar?
 - Hoe werken we samen binnen Koninkrijk en Nederland?

Conclusie

Opbouw China Strategie

• HGIS doelstellingen

- 1. internationale rechtsorde, mensenrechten
- 2. Vrede, veiligheid en stabiliteit
- 3. Europese samenwerking
- 4. Consulair, NL waarden en belangen
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Opbouw China Strategie

• HGIS doelstellingen

- 1. internationale rechtsorde, mensenrechten
- 2. Vrede, veiligheid en stabiliteit
- 3. Europese samenwerking
- 4. Consulair, NL waarden en belangen (incl cultuur)
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde, mensenrechten
- 2. Vrede, veiligheid en stabiliteit
- 3. Europese samenwerking
- 4. Consulair, NL waarden en belangen
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- x
- x
- x
- x
- x
- x
- x

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2. Vrede, veiligheid en stabiliteit
- 3. Europese samenwerking
- 4. Consulair, NL belangen
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- x
- x
- x
- x
- x
- x

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3. Europese samenwerking
- 4. Consulair, NL belangen
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- x
- x
- x
- Europese samenwerking
- x
- x

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4. Consulair, NL belangen (incl cultuur)
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- x
- x
- x
- Europese samenwerking
- x
- Cultuur, Consulair

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5. duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- x
- x
- Europese samenwerking
- x
- Cultuur, Consulair

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6. Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water, klimaat
- 7. Sociale vooruitgang (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders voor ontwikkeling

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking
- x
- Europese samenwerking
- x
- Cultuur, Consulair

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6. klimaat
- 7. (incl onderwijs)
- 8. Versterkte kaders

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking
- x
- Europese samenwerking
- x
- Onderwijs, cultuur, consulair

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6. klimaat
- 7.
- 8. Versterkte kaders

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking
- Multilateraal stelsel
- Europese samenwerking
- x
- Onderwijs, cultuur, consulaire

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6. klimaat
- 7.
- 8.

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking
- Multilateraal stelsel
- Europese samenwerking
- Samenwerking binnen het Koninkrijk
- Onderwijs, cultuur, consulair

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6. klimaat
- 7.
- 8.

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking
- Multilateraal stelsel
- Europese samenwerking
- Samenwerking binnen het Koninkrijk
- Onderwijs, cultuur, consulaire

Opbouw

• **HGIS doelstellingen**

- 1. int rechtsorde
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6. klimaat
- 7.
- 8.

Nu:

- Waarden inclusief mensenrechten
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- duurzame economische ontwikkeling, handel, investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking
- Hoe houden we multilateraal systeem
- en EU werkbaar?
- Hoe werken we samen binnen Koninkrijk
- en Nederland? Consulair

Opbouw China Strategie

- **Overkoepelende analyse**

- **Wat willen we m.b.t. China bereiken en hoe:**

- Waarden inclusief mensenrechten
 - Vrede, veiligheid en stabiliteit
 - Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen
 - Ontwikkelingssamenwerking
-
- Hoe houden we multilateraal systeem en EU werkbaar?
 - Hoe werken we samen binnen Koninkrijk en Nederland?

Conclusie

Opbouw China Strategie

- **Overkoepelende analyse**

- **Wat willen we m.b.t. China bereiken en hoe:**

- Waarden inclusief mensenrechten en internationale rechtsorde
- Vrede, veiligheid en stabiliteit
- Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen
- Ontwikkelingssamenwerking en klimaat
- Hoe houden we multilateraal systeem en EU werkbaar?
- Hoe werken we samen binnen Koninkrijk en Nederland? Consulair

Conclusie

Praktische punten

- Vertrouwelijkheid, qua tekst al zoveel mogelijk: wat in de kamerbrief kan.
- Graag gebruik SWR
 - kan iedereen erin?
- Lengte van het stuk
- Economisch deel: separaat traject met betrokken ministeries, morgen nieuwe versie op SWR

Goed om in het achterhoofd te houden

- We interpreteren het woord 'strategie' misschien anders dan de buitenwereld verwacht. -> verwachtingsmanagement binnen jullie ministeries
- Opbouw houdt rekening met doelstellingen van buitenlands beleid, maar vult ze net wat anders in.
- Praktische punten: kort, vertrouwelijk maar gebruik graag teksten die openbaar (kunnen) zijn.

Vragen?

Bespreking draft

- Discussie over de grote lijnen: missen er belangrijke vraagstukken, staan er zaken in de draft die niet relevant zijn, etc.
- Bespreking van de doelstellingen: zijn we het daar over eens?
- Hoe gaan we om met de handelingsperspectieven
 - Kern in de tekst, interne bijlage met uitwerking?
 - Beginnen met wat we al doen, dan meer/anders? Of zoals nu?
- Vervolgtraject.
- AOB?

Interne bijlage met handelingsperspectieven

Handelingsperspectief in strategie	Acties	Eerste Aanspreekpunt Rijksoverheid	Multilateraal	Europees	Bilateraal	Anders, namelijk

Vervolg

- 14 jan Bespreking eerste draft van strategie in (breder) ICB
- 18 jan Bespreking draft strategie in (breder) ICB
- 23 jan CoRIA stavaza China strategie (richting, vervolg)
- 25 jan Groot China Overleg (directeuren ministeries)
- 29 jan Terugkoppeling Groot China Overleg (breder) ICB
- 30 jan Ambassadeursconferentie sessie Chinastrategie.
- Begin feb Interne goedkeuring
- 19 feb CDIA (behandeling strategie)
- 5 maart RDIA (als CDIA strategie doorstuurt)
- 8 maart Vaststelling ministerraad (als RDIA doorstuurt)
- 15 maart Chinastrategie is af

From: (10)(2e)
Sent: Thur 1/17/2019 3:48:21 PM
Subject: China Strategy Dinner 22 January 2019
Received: Thur 1/17/2019 3:47:33 PM
Participants China Strategy dinner.pdf

Geachte heer/mevrouw,

In de aanloop naar de Chinastrategie die de Nederlandse regering komend voorjaar presenteert, bent u dinsdagavond 22 januari aanstaande onze gewaardeerde gast bij het Kennisdiner China. Wij verwelkomen u graag tussen **18.00-18.15 uur** in Huys Clingendael, gelegen in Landgoed Clingendael, Den Haag. Rond 21.15 uur zal de avond ten einde lopen. In de bijlage vindt u de lijst met aanwezigen.

Gedurende de avond zullen onder meer (10)(2e) Institut Montaigne, voorheen ECFR) en (10)(2e) (10)(2e) hun inzichten delen inzake de mogelijke handelingsperspectieven voor Nederland en de Europese Unie in relatie tot China. Aan drie thema-tafels spreken we hierover met elkaar verder.

Uiteraard houden wij graag rekening met uw eventuele dieetwensen. Indien van toepassing, hoor ik uw wensen graag per ommegaande.

Parkeren op het landgoed en voor het Huys is niet toegestaan. Voor route en dichtstbijzijnde parkeergelegenheid, zie onze [website](#).

Uiteraard zijn wij bereikbaar voor eventuele vragen.

We kijken ernaar uit u te verwelkomen op 22 januari.

Namens (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e),

Met vriendelijke groet,

(10)(2e) n bijeenkomstenorganisatie NGIZ

NGIZ
Nederlands Genootschap
voor Internationale Zaken

Clingendael
Institute

Ranked in Top 10 Think Tanks Western Europe

T: + 31 70 (10)(2e) (dir.)

www.clingendael.org

Stay updated via our [Clingendael Newsletter](#)

Follow us on social media:

 [Twitter](#) [LinkedIn](#) [Facebook](#)

[Disclaimer](#)

Please consider the environment before printing

Van: P

(10)(2e)

(10)(2e)

Aan: D

Cc: SG, DGES, DGIS, DIO, DMM, DVB

Datum: 28 januari 2019

Referentienr.: (10)(1b)

Onderwerp: Stand van Zaken China strategie

Reactie M:

(10)(2a)

- Zie opmerking pag 3 (Samenvatting)

Pagina 3

Geen mooi eerste woord!

Vervangen door: Behoeftte aan meer diepgaande kennis over China

(10)(2a)

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M (+ R)
DAO
DGPZ
SG, DGBE
EAB, ESA,

(10)(2e)

, DMM, DVB, Posten China

TER INFO

Datum
24 januari 2019

Onze Referentie
(10)(1b)

Opgesteld door
(10)(2e) DAO

T 070346(10)(2e)

Uiterlijk bij M 25/1

memo

Stand van zaken China strategie

Aanleiding

- U heeft de Kamer beloofd om voor 15 mei 2019 een notitie over een samenhangend beleid t.a.v. China ('China strategie') te sturen.
- Tijdens de ambassadeursconferentie woont u een sessie over de strategie bij.

Kern/samenvatting

- Een op werkniveau afgestemde draft van de China strategie is beschikbaar. Deze draft is tot stand gekomen op basis van samenwerking binnen de Rijksoverheid en consultaties met meer dan honderd externe experts.
- In de notitie worden negen thema's en niveaus van samenwerking besproken die sterk samenhangen met de HGIS-doelstellingen, maar zo zijn ingevuld dat de meest relevante onderdelen in de relatie met China aan bod komen.
- Een aantal observaties kwam in aanloop naar de draft steeds weer terug. Onzekerheid over de toekomst en onvoldoende kennis van China binnen de rijksoverheid en binnen Nederland speelt ons parten. De relatie met China krijgt een sterkere binnenlandse dimensie. China biedt naast kansen ook reële dreigingen. China wordt meer gecentraliseerd en koppelt dossiers, wij zijn thematische georiënteerd en gedecentraliseerd. China richt zich meer dan wij op de lange termijn. De notitie gaat over onze relatie met China maar ook over wereldwijde veranderingen die onder invloed van China plaatsvinden.
- Er wordt onderzocht wat voor kosten verbonden zijn aan de versterking van onze kennispositie en vergroting van de bewustwording – binnen de Rijksoverheid als ook breder in de samenleving, en langs welke structuren die verbeterde kennispositie en bewustwording kan worden georganiseerd en bestendigd.

(10)(2a)

- Handelingsperspectieven gaan in op (1) de balans tussen kansen en risico's, en tussen 'halen' en 'brengen' in de relatie met China, (2) investeren in kennis, capaciteit en een lange termijn perspectief, (3) samenwerking binnen de EU, met de VS en anderen en (4) samenwerking binnen Nederland via een flexibele netwerkstructuur.
- De draft strategie is in de CoRIA besproken en zal via het Groot China Overleg (rijks breed directeuren overleg) en de bestuursraad in de CDIA geagendeerd worden. De strategie zal op zijn vroegst half maart af zijn. Precieze timing van versturen van de brief naar de Kamer hangt samen met uw mogelijke reis naar China eind maart,

(10)(1b) & (10)(2g)

communicatie (eind maart beheerst Brexit het nieuws) en verdere interdepartementale afstemming. DAO zal nauw contact houden met de AIV, die niet eerder dan april verwacht met een advies over Europese slagkracht t.a.v. China te komen.

- Er wordt actief nagedacht over een manier om de kamerbrief op te knippen in een publiek deel en een vertrouwelijk deel.

Datum

24 januari 2019

Onze Referentie

(10)(1b)

Toelichting

R heeft ditzelfde memo separaat toegestuurd gekregen.

Planning

- 25 januari: Groot China Overleg (rijks breed directeuren overleg)
- 30 januari: Ambassadeursconferentie sessie China strategie.
- 8 februari: bespreking in bestuursraad
- 19 februari: CDIA
- 5 maart: RDIA (als CDIA strategie doorstuurt)
- 8 maart: vaststelling ministerraad (als RDIA doorstuurt)
- Op zijn vroegst half maart: China strategie is af.

Bijlagen

- Samenvatting notitie, voorgaande memo's

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M en R
DA
DG (10)(2e)
SG, DGB, DGIS, DGES, DIO, DMM, DVB, Posten China
EAB, ESA, BIS, DIE

TER BESLISSING

Datum
10 oktober 2018

Onze Referentie

(10)(1b)
(10)(1b) (10)(2e)

(10)(1b)

Opgesteld door
(10)(2e)

T 07034 (10)(2e)

memo

China strategie : *waar staan we?*

Aanleiding

- Buiten verzoek
- Mogelijk wordt u rond dit bezoek aangesproken op de belofte om de Tweede Kamer voor 15 mei 2019 een 'China strategie' te sturen.

Gevraagd besluit

In dit memo wordt de totstandkoming van de China strategie geschetst. Mocht u meer inhoudelijke betrokkenheid of informatie wensen, dan verzoeken we u dat aan DAO te laten weten.

Kern/samenvatting

- De Bestuursraad en Tweede Kamer hebben verzocht om een strategisch traject m.b.t. China.
- Eind eerste kwartaal 2019 zullen een (interne) Meerjarige Landen Strategie (MLS) en een publieke Chinastrategie beschikbaar zijn, inclusief doelen die de Rijksoverheid zich stelt m.b.t. China en manieren om kansen te grijpen en uitdagingen het hoofd te bieden. (NB: financiële en personele onderdelen van de MLS volgen later).
- Minstens zo belangrijk als het eindproduct is de weg daar naartoe. BZ-collega's, interdepartementale collega's en diverse externe stakeholders (waaronder bedrijven, academici, denktanks, ngo's, lokale overheden) bediscussieren dit najaar kansen en bedreigingen m.b.t. China en hoe hiermee om te gaan. Meer informatie hierover vindt u onder het kopje 'toelichting'.
- Het traject heeft tot nu toe o.a. de volgende inzichten opgeleverd: noodzaak tot betere balans tussen 'halen' en 'brengen', noodzaak tot betere kennispositie t.a.v. China, meer aandacht voor de 'lange arm' en economische veiligheid, meer aandacht voor lange-termijninzet en -belangen. Dit waren belangrijke uitkomsten van het Groot China Overleg (interdepartementale bespreking op directeursniveau) van mei jl. en komen terug in de huidige discussies.
- Een belangrijke vraag blijft hoe Nederland omgaat met het partijgeleide China dat het spel niet altijd volgens 'de' regels speelt. Waar ligt de balans tussen economische en (geo)politieke belangen? Het gaat hier onder andere over afwegingen tussen economische kansen, het Nederlands verdienmodel, nationale en economische veiligheid en waarden zoals mensenrechten.
- Via memo's houden we u op de hoogte van de stand van zaken m.b.t. het strategisch China traject. Mocht u verdere (inhoudelijke) betrokkenheid of informatie wensen dan leveren we die graag.

Toelichting

In- en externe sessies in het kader van het strategisch traject

- Binnen BZ en in het Interdepartementaal China Beraad zijn op werkniveau ontwikkelingen in China geïnventariseerd en mogelijke handelingsperspectieven besproken. Deze inbreng is vervolgens interdepartementaal op directeursniveau bediscussieerd ('Groot China Overleg' in mei jl.). De stand van zaken m.b.t. de China strategie wordt regelmatig besproken met de BZ-interne China groep en het Interdepartementaal China beraad.
 - Diverse door BZ uitgezette of deels gefinancierde onderzoeksrapporten zijn (inter)departementaal besproken (Clingendael: China en VN, HCSS: China in Caribisch gebied) of zullen nog worden besproken (Clingendael: haven/economische veiligheid, ETNC rapport over waarden in China-EU betrekkingen). Ook de deels door BZ gefinancierde Wilton Parks conferentie over China (28-30 nov) zal input leveren voor het strategisch traject.
 - De invloed van China op het NL ontwikkelingsbeleid wordt op 15 november tijdens een door BIS en DAO georganiseerde strategische sessie besproken. China en klimaat is op 12 november onderwerp van gesprek tijdens een sessie met IGG, EZK en externe deskundigen.
 - Op 19 september is met voornamelijk externe denkers de Chinese invloed op waarden besproken; hierover volgt eind dit jaar nog een sessie. (10)(1b) & (10)(2g)
- (10)(1b) & (10)(2g) Met Defensiecollega's inclusief die op de post wordt handen en voeten gegeven aan de motie over militarisering van China. Op 26 september werd met OCW, Universiteiten en anderen aan de hand van onderzoek door HCSS en het Leiden Asia Center gesproken over samenwerking tussen Nederlandse en Chinese academische instellingen en de kansen en aandachtspunten daarbij (o.a. academische vrijheid, onvrijwillige/onbewuste kennistransfer). Over onderwerpen als mensenrechten en het multilaterale systeem worden later dit jaar sessies georganiseerd.- Op economisch gebied zijn er verschillende bijeenkomsten georganiseerd over een 'betere balans' met betrekking tot reciprociteit en gelijk speelveld waar in het Regeerakkoord over wordt gesproken en de rol van China in het multilaterale handelssysteem. In de komende periode zal de focus liggen op het ophalen van ervaringen uit het bedrijfsleven over 'oneerlijke Chinese handelspraktijken' (motie Becker en Amhaouch).

Buiten verzoek

Planning

- Inzet is om de China strategie op 15 maart naar de Kamer te sturen. Dat is twee maanden voor de deadline die de Kamer gesteld heeft (15 mei).
- DAO is met BSG in gesprek over het formele afstemmingstraject en de precieze timing daarvan. Zie ook de tentatieve planning in bijgevoegd overzicht.

Bijlagen

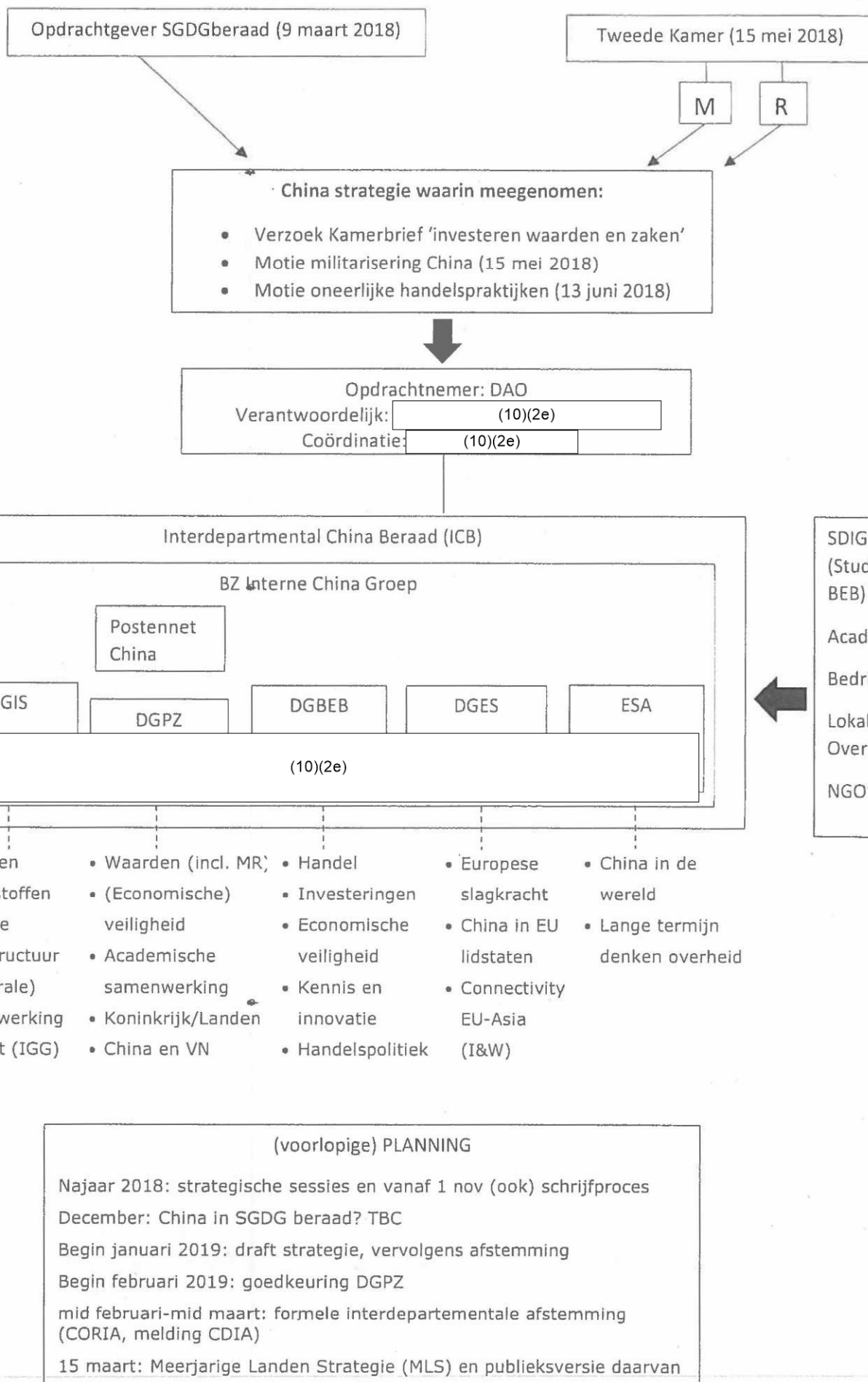
- Schematisch overzicht China strategie, memo d.d. 15 juni 2018

Datum

10 oktober 2018

Onze Referentie

(10)(1b)

(10)(2e)

Van:

Aan: DAO

Cc: SG, DGBEB, DGPZ, DGIS, DGES, DIO, DMM, RS

Datum: 18 juni 2018

Onderwerp: China strategie

Makkoord.

+++

Aan
Van
Via

M (+ R)

DAO

15/6

Kopie aan
Afgestemd met

SG, DGBEB, DGPZ, DGIS, DGES, DIO, DMM
EAB, ESA, BIS, DIE

TER INFORMATIE

Datum
15 juni 2018

Onze Referentie

(10)(1b)

Opgesteld door
(10)(2e)
T 0703487173

memo

China strategie

(10)(2e)

Aanleiding

Op 15 mei heeft u, na een motie van de Kamer, toegezegd binnen een jaar een notitie over samenhangend beleid t.a.v. China ('China strategie') te sturen.

Gevraagd besluit

Geen.

Kern/samenvatting

- De focus van de Tweede Kamer m.b.t. China verbreedt zich van m.n. vragen over Xinjiang/Oeigoeren naar een wens tot een brede China strategie.
- De Bestuursraad besloot op 9 maart jl. tot een departementale China werkgroep (naast de al bestaande Interdepartementale China werkgroep, ICB) en gaf DAO het mandaat tot een strategisch traject m.b.t. China, aansluitend bij bestaande instrumenten als het Meerjarig Interdepartementaal Beleidskader en het Interdepartementale Groot China Overleg.
- BZ is daarom intern en extern een strategisch traject gestart om te inventariseren welke uitdagingen er omtrent de opkomst van China spelen.
- Dit traject heeft tot nu toe o.a. de volgende inzichten opgeleverd: noodzaak tot betere balans tussen 'halen' en 'brengen', noodzaak betere kennispositie, meer aandacht voor de 'lange arm' en economische veiligheid, meer aandacht voor lange termijn inzet en belangen.
- In het najaar zullen bijeenkomsten met externe stakeholders worden georganiseerd om input en draagvlak te verkrijgen. Streven is de 'China strategie' eerste kwartaal 2019 naar de Kamer te sturen.
- Naast de 'China strategie' heeft de Tweede Kamer om een kamerbrief over ontwikkelingen in China en onze relatie met het land gevraagd. Het streven is om die voor de zomer naar de Kamer te sturen.

Toelichting

De interesse in Nederland voor China neemt toe, mogelijk mede vanwege de relatief vele hoge bezoeken aan China dit jaar (ZMK, HMK, M in februari; MP met drie ministers, een staatssecretaris en grote handelsdelegatie in april), en een toenemende stroom meer alarmerende mediaberichten over China's vorderingen op cyber gebied, kunstmatige intelligentie, bedrijfsovernames en militaire vorderingen in de Zuid-Chinese Zee.

Verzoeken Kamer

Waar de Kamer het afgelopen jaar hoofdzakelijk vragen stelde over specifieke onderwerpen zoals Xinjiang/Oeigoeren, is nu in korte tijd twee keer om bredere informatie over China gevraagd. De Commissie van Buitenlandse Zaken vroeg in april om een kamerbrief over ontwikkelingen in China en onze relatie met het land (gericht aan uzelf en R), en Becker (VVD) en Sjoerdsma (D66) vroegen via een motie in het notaoverleg GBVS op 15 mei om een China strategie. Op 6 juni heeft u de Kamer in het AO-wapenexport toegezegd hierin militaire ontwikkelingen in China mee te nemen.

Datum
15 juni 2018

Onze Referentie

(10)(1b)

Vele actoren geven de Nederlandse relatie met China vorm (naast rijksoverheid o.a. bedrijven, ngo's, gemeenten, provincies, academici). Die actoren hebben niet altijd dezelfde belangen en bepalen hun eigen koers. Bovendien, zo werd ook geconstateerd in het Groot China Overleg, is de kennis in Nederland m.b.t. China gering.

(10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2g) Het verzoek vanuit de Kamer is daarmee ook een uitgelezen kans om met diverse actoren in Nederland het gesprek over China aan te gaan.

Traject tot nu toe

Op 9 maart sprak de Bestuursraad over China en besloot tot een departementale China werkgroep die een breed palet aan onderwerpen m.b.t. China zal inventariseren. DAO kreeg daarbij het mandaat om strategisch aan de slag te gaan, aansluitend bij bestaande instrumenten als het MIB en het interdepartementale Groot China Overleg.

Al voor de motie van de Tweede Kamer zette DAO daarom i.s.m. o.a. EAB en ESA een strategisch traject in en sprak met stakeholders binnen en buiten BZ over ontwikkelingen m.b.t. China en kansen en uitdagingen die zij zien.

Deze gesprekken waren input voor een 'Groot China Overleg' waarvoor op 22 mei jl. directeuren van diverse ministeries en onze ambassadeur in China bij elkaar kwamen. Een aantal voorlopige conclusies uit dit overleg:

- De noodzaak om een betere balans te vinden tussen 'halen' en 'brengen' in de relatie met China,
- De behoefte om onze kennispositie te versterken en informatie-uitwisseling te intensiveren,
- Meer aandacht voor de 'lange arm' en economische veiligheid.
- Het definiëren van (inzet op) de Nederlandse lange termijn belangen, zowel de kansen als bedreigingen, en zowel op economisch als ideologisch vlak.

Doel nog te organiseren bijeenkomsten

Doel van de bijeenkomsten die BZ in het najaar zal organiseren is input en draagvlak te verkrijgen en samen met de vele actoren in NL de 'China Challenge' aan te gaan.

Aanpak

- Voor het verder ontwikkelen van de China strategie zal BZ sessies organiseren met bepaalde doelgroepen (zoals bedrijven en ngo's) en rond geselecteerde thema's (zoals ontwikkelingssamenwerking, economische veiligheid).
- Er zal gebruik worden gemaakt van al bestaande overleggen (Interdepartementaal China Beraad, Strategische China sessies, de interdepartementale Studiegroep Duurzame en Inclusieve Globalisering).
- Ook zal gebruik worden gemaakt van onderzoek dat door BZ is uitgezet (academische vrijheid, China binnen de VN, politieke consequenties Zijderoute). Vanzelfsprekend wordt ook onderzoek van anderen meegenomen.

2 van 3

(10)(1b)

- Inzet is een rijks brede China strategie, en daarmee aansluiting tussen de China strategie waar de Kamer om vraagt en die BZ trekt, en de China strategieën die EZ en I&W aan het ontwikkelen zijn.
- De EU is een zeer relevante actor in onze relatie met China, met een eigen China-strategie, en daarom organiseert DAO in het najaar een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de EU en China desks van de lidstaten.
- Via ons postennet zal meer informatie worden opgevraagd over Chinese invloeden en de manier waarop 'hun' landen hiermee omgaan.
- U zult regelmatig op de hoogte worden gehouden van de vorderingen en – zo u dit wenst – ook betrokken worden in het proces richting de strategie.

Datum
15 juni 2018

Onze Referentie

(10)(1b)

3 van 3

(10)(1b)

Groot China Overleg

25 januari 2019

14.00 – 17.30, aansluitend borrel

Rijnstraat 8, zaal X.406

Mocht u niet binnen kunnen, dan kunt u bij de receptie naar vragen

14:00	Welkom en korte presentatie China Kamerbrief
14:15	<div>Rondvraag: algemene reactie op de China Kamerbrief</div> <div><ul style="list-style-type: none">• <i>Worden de belangrijkste strategische vraagstukken geadresseerd en gebeurt dat op de juiste manier?</i>• <i>Wat moet eventueel nog aangepast worden voordat het stuk in de CDIA kan worden besproken?</i></div>
15:00	Positionering van Nederland en consequenties daarvan
15:30	Pauze
15:45	Afweging tussen kansen en bedreigingen, inclusief tussen economische kansen en veiligheid.
16:30	Interdepartementale samenwerking m.b.t. China
17:00	AOB
17:30	Afsluitende borrel

Verslag Groot China Overleg

25 januari 2019, 14:00-17:00

Aanwezig:

BZ (DAO, DIO, DVB, IMH), BZK (1 en 2), DEF, EZK, FIN, GNZ, IenW, JenV, OCW, PEK, RVO (Internationaal Ondernemen, Investerings)

Conclusie

De scope van het stuk behelst een beperkte analyse waarbij gekeken wordt hoe het NLse beleid wordt getroffen. Er moet op een handige manier een balans komen tussen, aan de ene hand, abstractie en aan de andere hand concrete handvaten voor de Kamer, waarbij we voorzichtig moeten blijven op gebieden waar we niet te veel prijs willen geven.

Het stuk dat naar TK gaat, wordt abstracter en ge-deactualiseerd (waarbij lopende dossiers en toezeggingen die zijn gedaan door bewindslieden in acht worden genomen). (10)(2g)

(10)(2g) Het GCO geeft een mandaat om het stuk in te korten, abstracter te maken en te de-actualiseren (trends), met aantekening dat dit beperkingen oplevert voor het afstemmingstraject.

(10)(2g)

Kostenplaatje

Concreet voorstel: komende 1, 2 weken intern bespreken: wat zien wij nou op onze weg m.b.t. kennis en bewustwording? Zodat het duidelijk wordt hoe de uitbereiding in verschillende departementen kan gebeuren. Hopelijk dan begin maart een kostenplaatje waarbij wellicht aanspraak kunnen maken op projectgelden.

Verder is het voorstel om 2 keer per jaar samen te komen in het Groot China Overleg. Conclusies worden dan weer doorgeven op werk-niveau.

Verslag

1. Opening (10)(2g) DAO

We zijn een stuk verder dan vorig jaar mei [tijdens het vorige Groot China Overleg]:

- Afgelopen tijd veel aandacht voor China in zowel media als binnen de politiek. Goed dat er bewustwording is, maar de berichtgeving loopt uiteen. Er worden veel verwachtingen gewekt, de lat ligt daarom hoog.
- Er ligt een draft, die al dichtbij het eindproduct ligt.

Tijdslijn

De Kamerbrief gaat tussen half maart en half mei naar TK. De precieze datum hangt af van de verschillende (onder)raden waar het stuk doorheen moet (CDIA, RDIA). Tevens wordt er rekening gehouden met andere trajecten die lopen (10)(1b) & (10)(2g), het AIV traject en BREXIT) aangezien die trajecten invloed hebben op de invulling van de Kamerbrief en de timing van het naar buiten brengen van de brief.

2. Reacties op de huidige versie

PEK

Algemeen:

- Vorig jaar in mei, wisten we niet wat er allemaal plaats zou vinden m.b.t. China (denk bv. handelsoorlog VS). Is het in een huidige internationale context opportuun om het volgens de bovenstaande tijdslijn uit te voeren?

Tekst

- Belangrijk dat het *waarom* van de exercitie duidelijk in de tekst staat: er zijn breed (naast economisch, ook onderwijs, douane, belastingdienst etc.) veel contacten tussen NL-China, maar er is meer samenhang nodig.
- Meer historische context. Duidelijker aangeven wat de ontwikkeling van China vanaf de eind jaren zeventig geopolitiek en pragmatisch betekent.
- Graag meer reflectie over de samenstelling van de post, om te kijken wat het postennetwerk kan doen (5, 10 jaar vooruit).
- **Nog meer de-actualiseren.** Trends moet duidelijk aangegeven worden, maar te grote nadruk op actualiteiten brengt de houdbaarheid van het document in gevaar.
- Is een structuur op basis van de HGIS doelstellingen geschikt voor een dergelijk document? Voorkeur voor een praktisch verhaal, waarvoor een bepaalde sector beschreven wordt wat er gebeurt (trends 5, 10 jaar vooruit) en hoe NL ermee om gaat. De bredere trends op mensenrechten, waarden moeten aangekaart worden, maar afgeslankt en concreter over de praktijk.

GNZ

- (10)(2a)

JenV

- (10)(2g)
- EU-eenheid. Mag duidelijker terugkomen hoe ver wij willen gaan in het sluiten van compromissen, op onze eigen belangen, om EU-eenheid na te streven en om onze doelen te bereiken. Wat zijn hier onze rode lijnen?
- Bewustwording. Hoe bereik je de meeste mensen? M.n. breder dan deze groep die ermee bezig is.

Internationaal Ondernemen, RVO

- (10)(2g)
- Bewustwording. Opzetten van een *national visitors office* voor een beter overzicht op en controle over alle bezoeken vanuit China (ook op provincies/gemeenten-niveau).

OCW

- Meer de-actualiseren.
- (Historische) context. Manier hoe de relatie NL-China zich heeft ontwikkeld mag wat pregnanter in de tekst voorkomen. De tekst valt nu erg met de deur in huis.
- (10)(2a)
- Doelstellingen zijn (nog) niet concreet genoeg. concrete doelstellingen die later uitgewerkt worden in bv. JP-cycli. Abstractieniveau is nu wat hoog.

IMH, BZ

- Hoe komt de samenhang tussen de HGIS doelstellingen terug in het stuk?
- Het is belangrijk dat er nuance gevonden wordt tussen de kansen en bedreigingen.

Investeringsen, RVO

- Investeringsen. Analyse iets meer verdiepen. Er zit een groot verschil tussen verschillende soorten investeringsen, in verschillende sectoren. NFIA heeft tekstvoorstellen beschikbaar.
- (10)(2g)

DVB, BZ

- Eens met de-actualiseren.
- (10)(2g)
- Doelstellingen mogen naar een hoger abstractieniveau.
- De aspiratie van NL zou sterker in het stuk terug kunnen komen: hoe zou onze ideale relatie met China eruit zien? Daarmee vermijd je ook meer de dichotomie tussen veiligheid en economie.
- Tevens aspiraties m.b.t. EU-eenheid: waarom hebben we het nodig en wat willen we ermee? Hier moeten politieke keuzes over gemaakt worden (bv. 16+1).
- (10)(2g)

EZK

- (10)(2g)
- (10)(2g)
- M.n. kansen op samenwerking in o.a. landbouw, klimaat, NFIA benadrukken.
- Economisch is EU-niveau leidend (bv. m.b.t. WTO en IPR) en kan sterker terugkomen in tekst.

(10)(2g)
- (10)(2g)
- Onderbouwing is niet overal even solide door het stuk heen.
- (10)(2a)
- Abstractie niveau mag omhoog, dan zet je jezelf niet klem. Hoewel er uiteraard wel rekening gehouden moet worden met toezeggingen van ministers.

IenW

- (10)(2g)
- (10)(2g)

Defensie

- (10)(2g)
- (10)(2g)

DIO, BZ

- Uitgebreid economisch stuk, afspiegeling wellicht van onze economische relatie.
- Doelstellingen zijn generiek geformuleerd zodat ze voor verschillende partijen bruikbaar zijn.
- Woordvoering en bewustwording belangrijk. Bedrijfsleven heeft een bijzonder divers perspectief t.a.v. China.
- Belangrijk dat er voeling is met maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven. Als er in bepaalde sectoren (die vitaal belang zijn) rode lijnen worden getrokken, zijn we dan bereidt om de strategie te verdedigen?
- (10)(2g)

- (10)(2g)

BZK (1 en 2)

- (10)(1b)

Financiën

- Graag meer spreken over de trends. Het financieel economisch plaatje mist een beetje (bv. middelen omvang IMF, stemgewicht IMF, waarnemersstatus China in Club van Parijs, schuldstructurering in ontwikkelingslanden etc.).
- (10)(2g)

3. Kostenplaatje

Voor uitwerking van de Chinastrategie zijn er structurele en capaciteit-uitbereidingen nodig. Hoe richten we dit financieel en ambtelijk in?

FEZ, BZ

- Middelen: is al veel verdeeld maar er is ruimte om (incidenteel) acties vorm te geven met huidige middelen (bv. via POBB of stabiliteitsfonds).
- Er kan soms aanspraak gemaakt worden op HGIS gelden.
- Mensen: wordt lastig. Er zijn vorig najaar veel slagen gemaakt m.b.t. postennet.

BZK (1 en 2)

- (10)(1b)

EZK

- Aan bestuursraad voorgelegd: *terms of reference* (met kostenplaatje) schrijven, hoe Chinabeleid ingericht zou kunnen worden.

(10)(2a) DAO

Als het stuk naar de kamer gaat, dan graag met plan waar ook het financiële plaatje (5 jaar vooruit) in opgenomen is. Vraag aan elk departement om een zinnetje naar financiële afdeling: voor uitwerking van Chinastrategie zijn er mensen en middelen nodig.

Concreet voorstel: komende 1, 2 weken intern bespreken: wat zien wij nou op onze weg m.b.t. kennis en bewustwording? Zodat het duidelijk wordt hoe de uitbereiding in verschillende departementen kan gebeuren. Hopelijk dan begin maart een kostenplaatje waarbij wellicht aanspraak kunnen maken op projectgelden.

Verder is het voorstel om 2 keer per jaar samen te komen in het Groot China Overleg. Conclusies worden dan weer doorgegeven op werk-niveau.

Chinanotitie

Terugkoppeling over GCO van 25 januari

Terugkoppeling: dilemma's

- **Verwachtingspatroon** versus wat we daadwerkelijk kunnen veranderen en communiceren.
- **Korte versus lange termijn**, en voldoende aandacht voor het laatste.
- **HGIS doelstellingen** is wat we gemeen hebben, maar zijn niet perse bevorderlijk voor een logisch verhaal.
- Verschillende **lezers** Kamerbrief: parlementariërs, China, andere stakeholders.

Verschillende stukken

1. Rijksbrede strategie

2. Kamerbrief

Dilemma's

- **Doel van het stuk:** melden we strategie en concrete actie, managen we de relatie met China, of creëren we bewustzijn bij hen die beslissingen nemen waarbij China een rol speelt (bedrijfsleven, kennisinstellingen, et cetera)?

Dilemma's

- '**Deactualiseren**' we de strategie (10)(2g)
(10)(2g) of geven we de Kamer en
maatschappij antwoord op prangende actuele
vragen?

Dilemma's

- Kiezen we een **hoger abstractieniveau** of worden we concreter en bieden we meer handelingsperspectief (valt goed bij Kamer, goed voor bewustwording en actie)?

Dilemma's

- Vermijden we **expliciete keuzes**, of maken we die wel (helder voor andere spelers wat handelingsperspectief is). Zijn we bereid de consequenties van eventuele keuzes te aanvaarden en te verdedigen?

(10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2a)

(10)(2a)

Dilemma's -> Beslissingen

- Welke balans kiezen we tussen kansen en bedreigingen (een groot deel van de Kamer lijkt deze te benadrukken)?

(10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2g)

Rijksbrede strategie

- **Insteek zoals die nu is**, maar nog aangevuld met nadere info. Moet bij lekken geen problemen opleveren.
- **Concrete acties** worden genoemd (bijlage)
- **HGIS doelstellingen** zijn uitgangspunt, maar soms net wat anders ingevuld om leesbaarheid te bevorderen.

(10)(2g)

Kamerbrief: nu op directeuren niveau

- **Hoger abstractieniveau**, maar aparte briefing Kamer en gesprek andere stakeholders over de strategie.
- **Concrete acties**, als voorbeelden in strategie of de communicatie erover.

Reeds vrijgegeven binnen dit verzoek

(10)(2g)

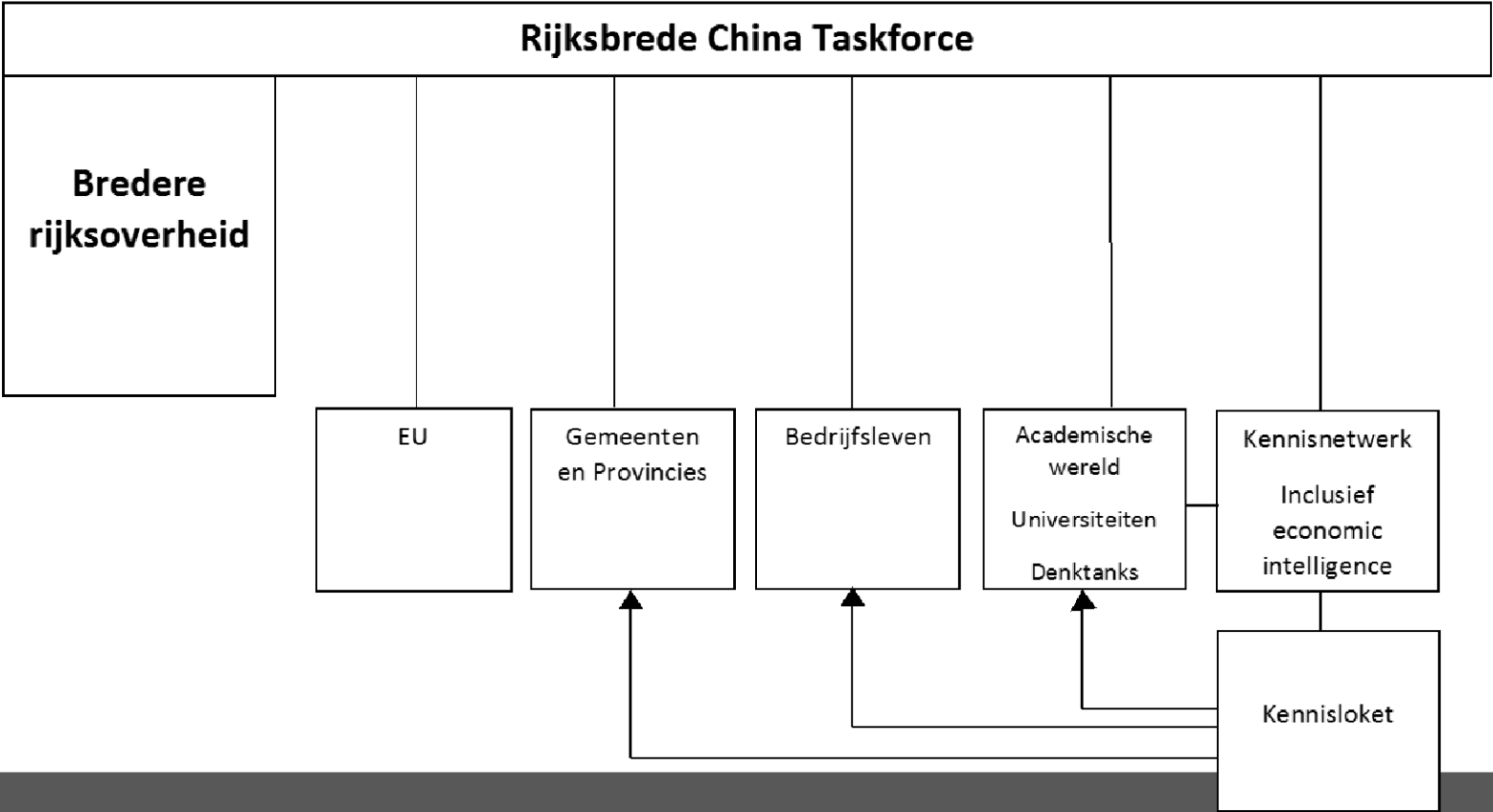

Nodig:

- Verwachtingsmanagement
- Formuleren van (relevante) concrete acties
- Nadenken over wat nodig is aan financiering

China discussie op hoger niveau / Groot China Overleg

Vervolg

- 29 jan Terugkoppeling Groot China Overleg (breder) ICB
 - 30 jan Ambassadeursconferentie sessie Chinastrategie
 - Begin feb Goedkeuring China strategie in CDIA
 - 19 feb CDIA (behandeling strategie)
 - 5 maart RDIA (als CDIA strategie doorstuurt)
 - 8 maart Vaststelling ministerraad (als RDIA doorstuurt)
 - Op zijn vroegst 15 maart Chinastrategie is af
-
- NB: Ministeries die niet in CDIA zitten kunnen zich bij ons melden

Titel van de sessie

Chinastrategie

Doel van de sessie

Voor onze beleidsvorming is een goede informatiepositie van belang. Daarvoor is het goed te weten hoe andere landen omgaan met de uitdagingen waar China ons voor stelt. Hier zal het grootste deel van de sessie aan worden gewijd. Omdat er altijd nieuwe uitdagingen op zullen komen, is ook relevant wat voor relevante informatie wij met deze landen kunnen uitwisselen om nog beter toegerust te zijn op de 'China Challenge'.

Omschrijving inhoud

M heeft aan de Kamer een 'Chinastrategie' beloofd. Deze wordt in samenspraak met interne en externe belanghebbenden opgesteld en in januari is een concepttekst gereed. De uiteindelijke strategie wordt naar verwachting rond 15 maart (uiterlijk op 15 mei) naar de Kamer gestuurd. In deze sessie willen wij toetsen hoe onze strategie zich verhoudt tot het Chinabeleid dat in verschillende grote landen, landen in de regio, en gelijkgezinde landen wordt gevoerd, en of (en hoe) wij onze informatiepositie via deze landen kunnen versterken.

Omschrijving vorm van de themasessie

De sessie bevat een korte presentatie van de Chinastrategie, die zich zal toespitsen op de geformuleerde doelstellingen en handelingsperspectieven. Een aantal CdP's zal worden gevraagd het Chinabeleid in 'hun' landen toe te lichten. Voorts biedt de sessie gelegenheid om samen met M van gedachten te wisselen over de koers die NL t.a.v. China zou moeten varen en hoe we de daarvoor benodigde kennis en informatie vergaren.

Omschrijving motivatie waarom deze themasessie voldoet aan de geldende kaders

De groeiende invloed van China en de uitdagingen die dit voor ons met zich meebrengt hebben de aandacht van media en Kamer, en raken BZ en posten direct. Veel van die uitdagingen gelden ook voor andere landen. Het is daarom waardevol om handelingsperspectieven uit die landen tegen het licht te houden, en gezamenlijk te bepalen waar Nederland de samenwerking met anderen moet zoeken om de eigen doelstellingen te bereiken.

Aan Bestuursraad
Van DAO (10)(2e)
Via DGPZ
Kopie aan
Afgestemd met EAB, ESA, BIS, DIE, HDPO, FEZ, DJZ

Datum
31-01-2019
Onze Referentie
ENV-2019.294
MINBUZA-2019.76652

Opgesteld door
(10)(2e)
T 070 34610(2e)

memo

China strategie

Voorgeschiedenis

- Op 9 maart 2018 sprak de Bestuursraad over China en besloot tot een departementale China werkgroep die een breed palet aan onderwerpen m.b.t. China zal inventariseren.
 - Op 15 mei 2018 heeft M, na een motie van de Kamer, toegezegd binnen een jaar een notitie over een samenhangend beleid t.a.v. China ('China strategie') te sturen.
 - Er is een via interdepartementale samenwerking tot stand gekomen draft van de China notitie beschikbaar. De uitkomst van het Groot China Overleg (rijksbreed directeurenoverleg) was dat er naast dit rijksinterne stuk een kortere abstractere versie voor de Kamer komt, die langs de CDIA gaat. (10)(1b) & (10)(2g)
- (10)(1b) & (10)(2g) de stukken gaan uiteindelijk naar de RDIA.

Reden agendering en rol bestuursraad

- Besluit om de China strategie (Kamerbrief) te agenderen voor de CDIA van 19 februari. Bespreken in welke vorm dit kan gebeuren n.a.v. de laatste stand van zaken.

Informatie-, discussie- en beslispunten

- Informatiepunt: inhoudelijke stand van zaken strategie (zie samenvatting in bijlage).
- Discussiepunt: dilemma's en gekozen weg (zie bijlage). Buiten verzoek
Buiten verzoek
- Beslispunt: de 'China strategie' agenderen voor de CDIA van 19 februari. Wij voorzien dat een extra sessie van de CDIA nodig zal blijken. In maart is vooralsnog geen CDIA voorzien. Gezien de tijdslijn die de Kamer ons gegeven heeft, kan het noodzakelijk worden om in maart een extra CDIA in te lassen.

Uitvoeringstoets

- Financieel: [Afgestemd met FEZ]
 - Op dit moment zijn er nog geen financiële consequenties aan de strategie verbonden. Implementatie zal vooralsnog met de bestaande personele bezetting en middelen moeten plaatsvinden. De verwachting is echter dat extra mensen en middelen nodig zullen zijn om de strategie effectief en volledig te kunnen uitvoeren. Dit zal nader uitgewerkt worden in een plan van aanpak, waarover in een later stadium besluitvorming zal plaatsvinden.
- Personeel: [Afgestemd met HDPO]
 - Dit memo kent geen personele beslispunten, maar deze zouden wel voort kunnen komen uit de (implementatie van de) China strategie. Zodra duidelijk is wat eventuele personele consequenties zijn, zal afgestemd worden met HDPO.
- Postennet:
 - Dit memo heeft geen bijzondere consequenties voor de posten, maar deze zouden wel voort kunnen komen uit de (implementatie van de) China strategie.
- Juridisch: [Afgestemd met DJZ]
 - Dit memo heeft geen juridische consequenties.

Communicatie

- Bij het publiceren van de China strategie moeten we met diverse lezers rekening houden: Kamerleden, Chinese overheid, onze stakeholders in het proces.
- Met COM is overleg geweest over het communicatietraject in aanloop naar en rond de lancering van de strategie.

Follow-up

- 19 februari: CDIA
- 5 maart: RDIA (als CDIA strategie in 1x doorstuurt)
- 8 maart: vaststelling ministerraad (als RDIA doorstuurt)
- Op zijn vroegst mid maart is de China strategie af; **uitloop is waarschijnlijk.**
- 15 mei: deadline Kamer

Bijlagen

- Dilemma's m.b.t. de China strategie
- Samenvatting draft China strategie

Dilemma's m.b.t. de China strategie, zoals o.a. in het Groot China Overleg van 25 januari aan de orde gekomen:

- Verwachtingspatroon versus wat we daadwerkelijk kunnen veranderen en communiceren.
- Korte versus lange termijn (en voldoende aandacht voor die laatste).
- (10)(2g)
- Rijksoverheid heeft HGIS doelstellingen gemeen, maar deze leiden niet perse tot een lopend verhaal.
- Beknopt goedlopend verhaal versus draagvlak ministeries ('kerstboom').
- Verschillende lezers Kamerbrief: parlementariërs, China, andere stakeholders.
 - Melden we strategie en concrete actie, managen we de relatie met China, of creëren we bewustzijn bij hen die beslissingen nemen waarbij China een rol speelt (bedrijfsleven, kennisinstellingen, et cetera)?
 - 'De actualiseren' we de strategie (minder risico versus China) of geven we de Kamer en maatschappij antwoord op prangende actuele vragen?
 - Kiezen we een hoger abstractieniveau (minder risico versus China) of worden we concreter en bieden we meer handelingsperspectief (valt goed bij Kamer, goed voor bewustwording en actie)?
 - Vermijden we expliciete keuzes

(10)(2g)

, of maken we die wel (helder voor andere spelers wat handelingsperspectief is). Zijn we bereid de consequenties van eventuele keuzes te aanvaarden en te verdedigen? Steviger optreden tegen China zal consequenties hebben.
 - Welke balans kiezen we tussen kansen

(10)(2g)

 en bedreigingen (Een groot deel van de Kamer lijkt deze te benadrukken)? Ook verschillende ministeries leggen hierbij een verschillend accent.

Voorgestelde keuzes m.b.t. kamerbrief:

- Hoger abstractieniveau, maar daarnaast vertrouwelijk stuk voor Kamer, en gesprek met andere stakeholders over de strategie.
- Concrete acties, als voorbeelden in de strategie of in de communicatie erover.
- HGIS doelstellingen zijn uitgangspunt, maar soms net wat anders ingevuld om leesbaarheid te bevorderen.
- (10)(2g)
- Opsplitsing in Kamerbrief, rijksbrede strategie

(10)(1b) & (10)(2g)

Nodig:

- Verwachtingsmanagement richting ministers.
- Meer druk op het formuleren van (relevante) concrete acties.

Subject: spreekpunten (10)(2e) voor bestuursraad

Spreekpunten (10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: donderdag 7 februari 2019 08:47

To: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>

Cc: (10)(2e), (10)(2e) >

Subject: RE: spreekpunten DGPZ - graag je akkoord

Akkoord. Dank.

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e)

Sent: donderdag 7 februari 2019 06:15

To: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e)@minbuza.nl>

Cc: (10)(2e), (10)(2e) >

Subject: spreekpunten (10)(2e) graag je akkoord

Hoi (10)(2e) ik moet (10)(2e) wat spreekpunten meegeven voor bestuursraad morgen, wat vind je hiervan? Dank, hartelijke groeten,
(10)(2e)

Doel bespreking:

- De Kamerbrief over de China strategie wordt in het SGDГ beraad geagendeerd om deze naar de CDIA te kunnen sturen.

Spreekpunten:

- Belangrijk om de Kamerbrief over de China strategie nu naar de CDIA te sturen.
- Voor tijdige afronding is het cruciaal om te weten hoe de DGs tegen de draft aankijken. Deze is op verzoek van het Groot China Overleg (directeuren van verschillende ministeries) abstracter geformuleerd, met toch ook concrete handelingsperspectieven. Aan de hand van aanwijzingen door de CDIA kan de draft samen met de andere ministeries worden afgerond.
- Er kan dan ook aandacht worden gevraagd voor het feit dat sommige deliverables die vóór het uitkomen van de strategie afgerond zouden moeten zijn langzamer vorm krijgen dan gehoopt.

Achtergrond:

- Deadline voor de Kamer van de Kamerbrief: 15 mei
- Drie stukken voorzien: Kamerbrief – interne rijksbrede strategie (MLS) – vertrouwelijk deel
- BZ/DAO heeft tijdens het Groot China Overleg mandaat gekregen om de Kamerbrief aan te passen. Er is nadrukkelijk besproken dat dit zou betekenen dat afstemming slechts licht zou kunnen zijn. Daar is mee ingestemd.
- Met name DGBEB zou liever uitgebreidere afstemming zien. DGIS/BIS heeft wat wisselingen van contactpersonen gehad, maar heeft nu weer een vast aanspreekpunt. Aan de DГES kant speelt het AIV advies over Europese slagkracht, dat vertraging heeft opgelopen.
- Het is niet erg als de CDIA de Kamerbrief niet meteen doorstuurt naar de RDIA. Het vertrouwelijke onderdeel van de strategie zou idealiter in dezelfde RDIA moeten worden behandeld als de Kamerbrief, en zal niet voor de RDIA van 5 maart klaar zijn. Maar eventuele aanwijzingen door de CDIA nu maken de kans veel groter dat een volgende RDIA inderdaad gehaald wordt. Overigens zou dan een nieuwe RDIA moeten worden ingepland om de deadline van de Kamer (15 mei) te halen.
- NCTV heeft beloofd kamerbrief statelijke dreigingen (niet landen-specifiek) voor 15 april uit te sturen. De verwachting is nu dat het traject economische veiligheid apart kan worden afgerond

(10)(1b)	(10)(1b) & (10)(2g)	(10)(1b)
----------	---------------------	----------

(10)(2e)

.....
T (10)(2e)
E (10)(2e)@minbuza.nl

Aanwezig:

(10)(2e) (Def, voorzitter), (10)(2e) (BZ), (10)(2e) (10)(2e) (BZ), (10)(2e) (Fin),
(10)(2e) (OCW), (10)(2e) (J&V), (10)(2e) (BZK), (10)(2e) (10)(2e)
(Def), (10)(2e) (AZ), (10)(2e) (EZK), (10)(2e) (LNV), (10)(2e) (IenW)
(10)(2e) (BZ), (10)(2e), (10)(2e) (Def, (10)(2e)

Voor agendapunt 3: (10)(2e) (BZ)

1. Opening en mededelingen

- De voorzitter, (10)(2e) DEF (10)(2e) opent de vergadering en stelt de nieuwe (10)(2e) bij Defensie voor, (10)(2e)

2. Vaststelling verslag 22 januari 2019

- Geen wijzigingen, het verslag is daarmee vastgesteld.

3. China strategie

- (10)(2e) (10)(2e) (BZ) leidt de Chinastrategie in, die voor 15 mei in de Kamer moet liggen. Hij tekent aan dat het procedurevoorstel voor behandeling van het stuk is bijgesloten. Hij merkt op dat is gekozen voor een opzet waarbij structuur en doelstelling zijn gekoppeld aan het regeerakkoord en daaruit voortvloeiend Memories van Toelichting en beleidsnota's. Dit is ook gedaan om medewerkers duidelijkheid te verschaffen over hun plek in het proces. Hij schetst dat het China van nu niet meer het China van tien jaar geleden is, dat men puur als markt en mogelijkheid zag. Er is nu meer oog voor zaken als economische veiligheid en handelsgeschillen. De notitie is geschreven op een kantelmoment: dat is in het stuk terug te vinden, in de balans die het zoekt tussen mogelijkheden en risico's van een China dat steeds meer als machtsfactor opkomt. De voorliggende notitie zal worden voorafgegaan door (nu nog) twee stukken over economische veiligheid en statelijke dreigingen (10)(1b) & (10)(2g)

(10)(1b) & (10)(2g) Hij onderstreept het punt van het belang van een sterke EU, waarbij hij opmerkt dat de wens tot eenheid bestaat maar geen gegeven is. Ter illustratie verwijst hij naar de 16+1, waarbij elf EU-landen aangesloten zijn en de '1' voor China staat. (10)(2g)

(10)(2g) In dat licht vermeldt hij dat in het stuk bewust is gekozen voor de gehanteerde taal om de balans te treffen.

- (10)(2e) (J&V) dankt voor de goede coördinatie bij de voorbereiding en merkt op dat er inderdaad, vooralsnog twee, brieven in de pijplijn zitten waarvan de planning is om die op 15 april uit te doen gaan. Dat levert een venster van vier weken op voor deze notitie uitgaat. (10)(1b)

(10)(1b)

(10)(1b)

(10)(1b) In antwoord op een vraag uit het voorliggende memo, acht JenV het qua timing en publiciteit goed om de notitie niet klein te houden maar hier ruchtbaarheid aan te geven, omdat het in de maatschappij moet landen.

- (10)(2e) (10)(2e)

(10)(1b)

- (10)(2e) (EZK) waarschuwt goed te letten op de timing van de verschillende stukken, omdat de kans aanwezig is dat Kamerleden notities en brieven met elkaar verweven. (10)(2e) (10)(2e)

(10)(1b)

(10)(1b)

(10)(2e)

merkt verder op dat het stuk een goede balans heeft getroffen, maar dat de nadruk economische gezien iets meer op de kansen kan komen te liggen. Zij verwelkomt de voorgestelde timing en choreografie en voorgestelde kruisverwijzingen.

(10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2g)

(10)(1b)

(10)(1b)

(10)(1b)

(10)(2a)

(10)(2a)

- (10)(2e) (AZ) merkt op dat hij moeite had om de rode lijn te ontdekken, hetgeen wellicht te zien is als een compliment over de balans die het stuk getroffen heeft. Desondanks suggereert hij te bezien of er een rode draad te vinden en beschrijven is, analoog bijvoorbeeld aan de toespraak van de premier over Europa in Zürich. Hij doet het voorstel een pijler-overstijgend, integraal verhaal toe te voegen met als kern het antwoord op de vraag wat Nederland met China wil. Een dergelijk meer integraal beeld kan ook behulpzaam zijn om te voorkomen dat de Kamer alle deelterreinen één voor één ter discussie stelt.

(10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2a)

- (10)(2e) (OCW) vraagt om bij hoofdstuk 1 mee te kunnen kijken naar teksten over individuele en persvrijheid met het oogmerk deze genuanceerder neer te

zetten. (10)(2a) Zij
vraagt verder om in de economische paragraaf meer aandacht te schenken aan Chinese
platforms op internet. Voor wat betreft onderwijs, in hoofdstuk 9, merkt zij op dat
MinOCW spreekt met koepelorganisaties. (10)(2g)

(10)(2g)

Ten slotte doet zij de suggestie aandacht te besteden aan de rol van de renminbi.

- (10)(2e) (LNV) kan zich vinden in de getroffen balans. Hij steunt de lijn van BZ om dan
een ambitieuze kant te kiezen, maar vraagt zich af wat daarvan het resultaat is. Hij merkt
specifiek vanuit LNV op dat hier enkele aandachtsgebieden liggen, waaronder de
transfer van technologie. Wat dat op zou leveren in een eventueel integrale koptekst is
moeilijk te schatten. Al met al concludeert hij dat de huidige tekst een goede is. En
tekent aan dat hier nog flinke discussies over zullen volgen.

- (10)(2e) (Fin) spreekt net als zijn voorgangers veel dank uit voor de manier
waarop departementen zijn betrokken. Hij wijst erop dat de strategie financiële en
personeelsmatige consequenties heeft en tekent aan dat hij er van uit gaat dat die
binnen de respectievelijke begrotingen of binnen HGIS worden gedekt. Dit dient te zijn
overeengekomen voordat de brief uitgaat.

(10)(2g)

- (10)(2e) (IenW) merkt op dat het 'schizofrene' karakter van het stuk wellicht juist
goed is. Hij signaleert dat het thema klimaat relatief kort aan bod komt, terwijl dat juist
aanknopingspunten biedt voor een positievere toon. Hij raadt daarom aan om
'adaptatie' als thema toe te voegen, gezien de positieve rol van China op dit thema. In
hetzelfde stuk tekst in paragraaf 4.2 zet hij vraagtekens bij de balans in de bullits, die
allen lijken te gaan over het weglekken van kennis. Zijn advies is om dit niet te doen,
omdat dit al in het algemenere deel van de tekst aan de orde komt.

- (10)(2e) (VWS) merkt op dat het moeilijk is te bedenken wat we op basis van deze
strategie anders gaan doen dan wat al gebeurt.

- (10)(2e) (Def) stipt aan dat de doelpalen zijn verzet, en dat we niet naïef (moeten)
zijn. Hij waarschuwt in dat licht ervoor om de beschrijving van de relatie als open en
pragmatisch, die *an sich* ok is, niet te herhalen. Hij sluit zich aan bij de suggestie om wat
betreft de EU aan te haken bij de taal van de premier in Zürich. Op het punt van 'verdeel
en heers' signaleert hij dat het moeilijk is om uit te leggen waar die dreiging dan uit
bestaat en hoe die op ons af komt: hij suggereert dit concreter en duidelijker te maken.
Hij steunt de visie in de vergadering die voorstaat dat qua integraliteit de rode draad de
balans is. (10)(1b)

(10)(1b)

- (10)(2e) Def) stelt vast dat de vergadering tevreden is over de samenwerking bij de opstelling van het stuk. De bespreking bracht naar voren dat er verschillende visies zijn op de getroffen balans en de wens tot een paraplutekst. (10)(2a)

(10)(2a)

(10)(2a) Hij suggereert dat het stuk zou kunnen winnen door het in te korten, zodat je tot de kern komt. (10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2g) (10)(1b) & (10)(2g)

(10)(1b) & (10)(2g)
- (10)(2e) (10)(2e) (BZ) (10)(2a)

(10)(2a)

(10)(2a) Verder zal BZ per paragraaf goed bezien of de balans in de geschetste handelingsperspectieven goed is getroffen: die is nu soms wat abstract, soms concreter. Hij merkt echter geen substantieel commentaar te hebben gehoord en dat grosso modo de hoofdlijn akkoord is bevonden. In reactie op de suggestie om een paraplutekst toe te voegen, merkt hij op dat de rode draad de balans is die het stuk getroffen heeft. Hij stelt daarom deze vast te zullen houden, (10)(2g) Hij verzoekt om concrete tekstsuggesties te sturen, zodat de volgende CDIA zich nog meer op hoofdlijnen kan richten. (10)(2a)

(10)(2a) En antwoordt richting Financiën dat voorstellen voor budgettaire dekking meegaan in de maartbrief.
- (10)(2e) (BZ) (10)(2e) merkt op dat men de verandering in beleid ziet. Tot voor kort was investeren in China prima, nu is het motto "we're liberals but no fools". De balans is goed getroffen. Hij neemt graag de aanbeveling over om de passage over klimaat aan te passen. (10)(1b)

(10)(1b)

(10)(1b) Op het punt van de uitstaande brieven, vooral de voortgangsrapportage economische veiligheid, merkt hij op dat de BEB betrokken wil worden.

De voorzitter concludeert dat tekstsuggesties deze week naar BZ gaan en dat een op basis van de vandaag gevoerde discussie aangepaste concepttekst in de CDIA van 12 maart voorligt. De discussie op 12 maart zal dan alleen op hoofdlijnen zijn.

Subject: FW: Uitnodiging CDIA 19 februari 2019 van 12.30 - 13.30 uur op BZ

- 1. Agenda CDIA 19 februari 2019.docx
- 2. Concept verslag CDIA 22 januari 2019.docx
- 3.a. Chinastrategie - memo CDIA 19 feb.docx
- 3.b. Werkdocument China Strategie CDIA 19 feb 2019 finaal.docx
- 4. planning CDIA 2019.docx

From: CDIA

Sent: dinsdag 12 februari 2019 13:34

To: (10)(2e) (10)(2e) @minaz.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minvenj.nl; (10)(2e) (10)(2e) @nctv.minvenj.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minfin.nl; 'MinOCW' (10)(2e) @minocw.nl; 'MinOCW' (10)(2e) @minocw.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minfin.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minez.nl;
Cc: (10)(2e) (10)(2e) @minez.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minez.nl; DGBEB (10)(2e) @minbuza.nl; DGBEB-Coordinatie (10)(2e) @minbuza.nl; DGIS (10)(2e) @minbuza.nl; DGPZ (10)(2e) @minbuza.nl; DOB-BB (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbzk.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minez.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minfin.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minez.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minaz.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minocw.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; 'MinDef' (10)(2e) @mindef.nl; 'MinDef' (10)(2e) @mindef.nl; 'MinEZ' (10)(2e) @minez.nl; 'MinOCW' (10)(2e) @minocw.nl; 'MinOCW' (10)(2e) @minocw.nl; 'NCTV - JenV' (10)(2e) @nctv.minvenj.nl; 'NCTV- VenJ' (10)(2e) @minvenj.nl; 'NCTV-VenJ' (10)(2e) @nctv.minvenj.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbzk.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbzk.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minaz.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl; 'Secretariaat DGBI' (10)(2e) @minez.nl; 'Secretariaat NCTV' (10)(2e) @nctv.minvenj.nl; SG (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minfin.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minaz.nl; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl;

Subject: Uitnodiging CDIA 19 februari 2019 van 12.30 - 13.30 uur op BZ

Geachte leden van de CDIA,

Graag nodig ik u uit voor de CDIA-vergadering van dinsdag 19 februari 2019 bij het ministerie van BZ in zaal (10)(1b)

Hierbij ontvangt u de agenda en bijbehorende stukken (nb: de stukken voor agendapunt 3 svp vertrouwelijk behandelen). Ook ontvangt u hierbij de planning van de CDIA- vergaderingen voor 2019.

Mag ik u vriendelijk verzoeken zich uiterlijk maandag 18 februari om 12.00 uur aan te melden bij (10)(2e)@minbuza.nl.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)
(10)(2e) CDIA

Agenda CDIA 19 februari 2019

12.30-13.30 uur in zaal (10)(1b) van het ministerie van BZ

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling verslag 22 januari 2019
3. China strategie
4. Wvttk

Aan

CDIA

Datum

11-02-2019

Onze Referentie

Opgesteld door

(10)(2e)

T 070 346(10)(2e)

memo

China strategie

Voorgeschiedenis

- Op 15 mei 2018 heeft Minister Blok van Buitenlandse Zaken, na een motie van de Kamer, toegezegd binnen een jaar een notitie over China ('China strategie') te sturen.
- Er is een rijksbreed tot stand gekomen draft Kamerbrief beschikbaar, zie bijlage. Daarnaast is er een langer rijksintern stuk. Er komt mogelijk ook een vertrouwelijk stuk (via CVIN).

Reden agendering CDIA

- Via discussie over de dilemma's als geformuleerd in de toelichting nadere aanwijzing krijgen voor afronding van de Kamerbrief.
- Na aanpassing zal de Kamerbrief opnieuw naar de CDIA worden gestuurd ter goedkeuring (en doorgeleiding naar RDIA).
- Daartoe zal, gezien de deadline richting Kamer van 15 mei, een nieuwe CDIA moeten worden ingepland.

Discussie- en beslispunten

- Buiten verzoek
- Beslispunt: vaststellen op welke punten de huidige draft nog moet worden aangepast opdat de CDIA deze goed kan keuren.

Toelichting

Dilemma's m.b.t. de China strategie:

- Verwachtingspatroon versus wat we daadwerkelijk kunnen veranderen en communiceren. (Verwachtingsmanagement is nodig).
- Een landenstrategie past normaal gesproken bestaand beleid toe, maar casus China vraagt om aanpassing van beleid. Hiermee hangt samen dat landen neutraal beleid m.b.t. bijv. economische veiligheid idealiter vóór de China strategie naar de Kamer gaat.
- Korte versus lange termijn (en voldoende aandacht voor die laatste).

(10)(2a)

- Beknopt goedlopend verhaal versus draagvlak collega's (die graag aandacht willen voor hun onderwerp). Hoe uitgebreid we in de Kamerbrief zijn heeft ook consequenties voor een eventueel vertrouwelijk stuk aan de Kamer; daartoe is de noodzaak groter bij een korter, abstracter stuk.
- Verschillende lezers Kamerbrief: parlementariërs, China, andere stakeholders.
 - Melden we strategie en concrete actie, managen we de relatie met China, of creëren we bewustzijn bij hen die beslissingen nemen waarbij China een rol speelt (bedrijfsleven, kennisinstellingen, et cetera)?
 - 'De actualiseren' we de strategie (minder risico versus China) of geven we de Kamer en maatschappij antwoord op prangende actuele vragen?

- Kiezen we een hoger abstractieniveau ((10)(2g)) of worden we concreter en bieden we meer handelingsperspectief (valt goed bij Kamer, goed voor bewustwording en actie)?

(10)(2a)

- Welke balans kiezen we tussen kansen ((10)(2g)) en bedreigingen (Een groot deel van de Kamer lijkt deze te benadrukken)? Ook verschillende ministeries leggen hierbij een verschillend accent.

Opmerkingen:

- Op dit moment worden de financiële en personele consequenties van de strategie geïnventariseerd, mede t.b.v. besluitvorming rondom de budgettaire ontwikkelingen van de relevante begrotingen in het voorjaar ('maartbrief'). Mochten eerste kosten nog uit de lopende begrotingsmiddelen kunnen worden gedragen, zal besluitvorming over extra mensen en middelen met de reguliere begrotingscyclus worden meegenomen.
- Er wordt een communicatieplan voor de China strategie opgesteld dat afgestemd wordt met (woordvoerders van) betrokken ministeries.

Tijdslijn:

- 19 februari: CDIA
- 2^e bespreking tijdens ingelaste CDIA
- 8 maart CVIN ((10)(1b) & (10)(2g))
- Ingelaste RDIA
- Uiterlijk mid april zijn relevante landen neutrale kamerbrieven verstuurd
- 15 mei: deadline Kamer

To: (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e),
(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl
Cc: (10)(2e), (10)(2e); (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl
From: (10)(2e), (10)(2e)
(10)(2e) Fri 3/9/2018 10:14:14 AM
Subject: Inleiding SGD G Beraad China challenge
Received: Fri 3/9/2018 10:14:16 AM
Inleiding SGD G Beraad China challenge.docx

Hierbij mijn inleiding dadelijk in SGD G. Hoop dat dit aansluit bij jullie beleving en de inbreng die jullie in gedachten hebben.
Commentaar en additionele gedachten altijd welkom.

Tot zo!

(10)(2e)

Azië Leidraad en China Challenge

1. Excuus voor de wat verwarrende wordingsgeschiedenis van deze bespreking: aanvankelijk Azië Leidraad, die breed met posten en DG's was afgestemd. Vervolgens heel snel toegespitst tot een China discussie. Die raakt ook andere DG's, maar memo is niet meer breed afgestemd.
2. Wel onderwerp van bespreking tussen DAO en DGBEB, DIO, ESA.
3. Snelle ontwikkelingen op China front:

(10)(2a)

4. Gevolg is dat de paradigma's t.a.v. China waarmee wij werkten (aantrekkelijke markt voor NL bedrijven, partner in academia, bron van investeringen, partner in de VN, opkomende markt in WTO kader) opnieuw tegen het licht moeten worden gehouden.
5. Dat vergt een inspanning departementaal, interdepartementaal en in de EU, alsook transatlantisch.
6. **Departementaal**: meer unity of effort, beter besef van de deelgebieden en hun onderlinge samenhang;
7. **Interdepartementaal**: gedeelde meta-analyse, kalibratie van beleid, meer samenwerking op gebied economische veiligheid;
8. **EU**: meer gedeelde analyse, samenwerking op gebied economische veiligheid, gezamenlijke strategie op kernbelangen (economie, veiligheid) en waarden (internationale rules based ordering, mensenrechten).
9. **Transatlantisch**: versterkte inzet op behoud multilateralisme, brede consultaties over global governance, waarden, internet.
10. Praktisch:
 - a. WG departementale China werkgroep (DAO/BEB/DVB/ESA) in te stellen die tot taak heeft de breedte en de onderlinge samenhang van diverse dossiers in kaart te brengen en enkele voorstellen te doen m.b.t. beleidsaanpassingen (april)
 - b. Interdepartementaal China Beraad op directeursniveau in DH voor bespreking paradigma's en versterking economische veiligheid (mei);
 - c. Bezoek SG's aan Peking (juni).

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl
Cc: (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e),
(10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e),
(10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e),
(10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e)
From: (10)(2e), (10)(2e)
(10)(2e) Tue 3/26/2019 6:53:07 AM
Subject: Opmerkingen r China strategie.
Received: Tue 3/26/2019 6:53:09 AM

[IMG_0325.jpg](#)
[IMG_0326.jpg](#)
[IMG_0327.jpg](#)
[IMG_0328.jpg](#)
[IMG_0318.jpg](#)
[IMG_0319.jpg](#)
[IMG_0320.jpg](#)
[IMG_0321.jpg](#)
[IMG_0322.jpg](#)
[IMG_0323.jpg](#)
[IMG_0324.jpg](#)

Beste (10)(2e) en (10)(2e)

Op de valreep voor CDIA hierbij opmerkingen R (in bijlage). Ben bang dat het nog wel wat aanpassingen vergt op verschillende onderdelen die niet opgelost zijn voor CDIA
Hoop dat jullie alles kunnen lezen.

H groet

(10)(2e)

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Aan R (+M)
Van DAO
Via DGPZ
Kopie aan SG, DGBEB, DGIS, DGES, DIO, DMM, DVB, Posten China
Afgestemd met EAB, ESA, BIS, DIE

TER INFO

Datum

25 januari 2019

Onze Referentie

(10)(1b)

Opgesteld door

(10)(2e) DAO

T 070 (10)(2e)

Uiterlijk bij R 25/1

memo

Stand van zaken China strategie

Aanleiding

- M heeft de Kamer beloofd om voor 15 mei 2019 een notitie over een samenhangend beleid t.a.v. China ('China strategie') te sturen. Deze notitie zal mede namens u uitgaan.

Kern/samenvatting

- Een op werkniveau afgestemde draft van de China strategie is beschikbaar. Deze draft is tot stand gekomen op basis van samenwerking binnen de Rijksoverheid en consultaties met meer dan honderd externe experts.
- In de notitie worden negen thema's en niveaus van samenwerking besproken die sterk samenhangen met de HGIS-doelstellingen, maar zo zijn ingevuld dat de meest relevante onderdelen in de relatie met China aan bod komen.
- Een aantal observaties kwam in aanloop naar de draft steeds weer terug. Onzekerheid over de toekomst en onvoldoende kennis van China binnen de rijksoverheid en binnen Nederland speelt ons parten. De relatie met China krijgt een sterkere binnenlandse dimensie. China biedt naast kansen ook reële dreigingen. China wordt meer gecentraliseerd en koppelt dossiers, wij zijn thematische georiënteerd en gedecentraliseerd. China richt zich meer dan wij op de lange termijn. De notitie gaat over onze relatie met China maar ook over wereldwijde veranderingen die onder invloed van China plaatsvinden.
- Er wordt onderzocht wat voor kosten verbonden zijn aan de versterking van onze kennispositie en vergroting van de bewustwording, binnen de Rijksoverheid als ook breder in de samenleving, en langs welke structuren die verbeterde kennispositie en bewustwording kunnen worden georganiseerd en bestendiad.

(10)(2g)

- Handelingsperspectieven gaan in op (1) de balans tussen kansen en risico's, en tussen 'halen' en 'brengen' in de relatie met China, (2) investeren in kennis, capaciteit en een lange termijn perspectief, (3) samenwerking binnen de EU, met de VS en anderen en (4) samenwerking binnen Nederland via een flexibele netwerkstructuur.
- De draft strategie is in de CoRIA besproken en zal via het Groot China Overleg (rijks breed directeuren overleg) en de bestuursraad in de CDIA geagendeerd worden. De strategie is op zijn vroegst half maart klaar. Precieze timing van versturen van de brief naar de Kamer hangt o.a. samen met de mogelijke reis van M naar China eind maart, beslissingen rond economische veiligheid (RVI-traject), communicatie (eind maart beheerst Brexit het nieuws) en verdere

interdepartementale afstemming. DAO zal nauw contact houden met de AIV, die niet eerder dan april verwacht met een advies Europese slagkracht t.a.v. China te komen.

- Er wordt actief nagedacht over een manier om de Kamerbrief op te knippen in een publiek deel en een vertrouwelijk deel.

Datum

25 januari 2019

Onze Referentie

(10)(1b)

Toelichting

Van EAB ontvangt u een separaat memo met (1) een toelichting op een aantal vragen en dilemma's en (2) de voor u relevante hoofdstukken van de strategie.

Planning

- 25 januari: Groot China Overleg (rijks breed directeuren overleg)
- 30 januari: Ambassadeursconferentie sessie China strategie.
- 8 februari: bespreking in bestuursraad
- 19 februari: CDIA
- 5 maart: RDIA (als CDIA strategie doorstuurt)
- 8 maart: vaststelling ministerraad (als RDIA doorstuurt)
- Op zijn vroegst half maart: China strategie is af.

Bijlagen

- Samenvatting notitie, voorgaande memo's

Aan R (notitie is separaat naar M gestuurd)
Van DAO
Via (10)(2e)
Kopie aan DGBEB, BIS, EAB
Afgestemd met China notitie is rijksbreed afgestemd

TER INFO

Datum
1 maart

Onze Referentie

(10)(1b)

Opgesteld door

(10)(2e) (10)(2e), DAO]

T 070 346 (10)(2e) bgq (10)(2e)

memo

Stand van zaken China strategie

Aanleiding

- Aan de Kamer is een rijksbrede notitie over een samenhangend beleid t.a.v. China ('China strategie') beloofd. Deze wordt op 12 maart in de CDIA besproken.

Kern/samenvatting

- Als bijlage ontvangt u de versie van de China notitie die naar de CDIA van 12 maart wordt gestuurd.
- Op 11 februari zijn de belangrijkste dilemma's op uw werkterrein met u doorgesproken (voor de eerste bespreking in de CDIA) aan de hand van u toegestuurde achtergrondstukken.
- Op 19 februari is de China strategie voor de eerste keer in de CDIA besproken. N.a.v. aanwijzingen van de CDIA is het volgende gebeurd:
 - Een aantal handelingsperspectieven zijn aangescherpt.
 - Het klimaat hoofdstuk is positiever ingestoken, o.a. door meer aandacht te besteden aan adaptatie.
 - Met EZK is contact geweest over de balans tussen kansen en bedreigingen in het economische hoofdstuk (10)(1b)
 - (10)(1b) Het economische hoofdstuk is nog steeds in lijn met de bespreking van de China strategie op 11 februari.
 - Er is afstemming geweest met ambassade Washington en DWH over teksten over de (relatie met de) VS.
 - Door de departementen gestuurde tekstuele wijzigingen zijn verwerkt.
- Planning is de strategie in de RDIA van 16 april te bespreken. De Kamer wil de strategie graag voor 15 mei 2019 ontvangen.

Bijlage

China strategie, versie CDIA

To: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) @minbuza.nl]
From: (10)(2e), (10)(2e)
(10)(2e) Sun 7/4/2021 9:33:55 AM
Subject: FW: Extra directeurenoverleg over de Chinastrategie
Received: Sun 7/4/2021 9:33:00 AM

From: DAO-RSVP

Sent: vrijdag 8 maart 2019 15:33

To: (10)(2e) @minocw.nl'; (10)(2e); (10)(2e) @minienm.nl'; (10)(2e), (10)(2e); (10)(2e) @minez.nl';
(10)(2e) @minfin.nl'; (10)(2e) @minez.nl'; (10)(2e) (10)(2e) @mindef.nl'; (10)(2e) @rvo.nl'; (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) @minbzk.nl'; (10)(2e) @rvo.nl'; (10)(2e) @minvws.nl'; (10)(2e) @minszw.nl';
(10)(2e) @minez.nl'; (10)(2e) @minez.nl'; (10)(2e) @minvenj.nl'; (10)(2e) @minaz.nl'; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e);
(10)(2e) @mindef.nl'; (10)(2e) @minbzk.nl'; (10)(2e) @minez.nl'; (10)(2e) @mindef.nl'; (10)(2e), (10)(2e);
(10)(2e), (10)(2e); (10)(2e), (10)(2e)
Cc: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e)

Subject: Extra directeurenoverleg over de Chinastrategie

Beste collega's

Graag nodig ik jullie uit voor een extra directeurenoverleg over de Chinastrategie op **dinsdag 19 maart 15.15-17.00, in zaal X 405 (perszaal), Rijnstraat 8.**

Zoals inmiddels bekend, is op verzoek van minister Blok behandeling van de Chinastrategie in de CDIA van 12 maart van de agenda gehaald. Dat heeft te maken met opmerkingen die hij heeft bij hoofdstuk III: Conclusies. Wij zullen een gewijzigde conclusie met de contactpersonen delen, waarover tijdens het directeurenoverleg desgewenst kan worden gesproken (en uiteraard in de CDIA). Ik wil dit overleg vooral gebruiken om het verdere proces nog eens met jullie door te nemen; minister Blok heeft aangegeven graag aan de deadline van de Tweede Kamer (medio mei) te willen vasthouden. Tegelijkertijd verneem ik ook zorgen over deze timing en over wat de strategie nu betekent voor de relatie met China. Ik denk dat het goed is dat we daar - met het verschijnen van de strategie in zicht - nog eens goed met elkaar over spreken.

Graag even aanwezigheid doorgeven via dao-rsvp@minbuza.nl. Tot snel!

Met vriendelijke groeten,

(10)(2e) (10)(2e)

.....
(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

Directie Azië en Oceanië / Asia and Oceania Department

Ministerie van Buitenlandse Zaken / Ministry of Foreign Affairs

Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

Postbus / P.O. Box 20061 | 2500 EB | Den Haag / The Hague | The Netherlands

T +31 70 348 (10)(2e)

M +31 6 (10)(2e)

www.rijksoverheid.nl / www.government.nl

Like us on [Facebook](#) or follow us on [Twitter](#)

Aan M (R ontving separaat kopie)
 Van DAO (10)(2e)
 Via (10)(2e) *per mail*
 Kopie aan
 Afgestemd met notitie is rijksbreed afgestemd

TER BESLISSING

Datum
 22 maart 2019

Onze Referentie
 (10)(1b)

Opgesteld door
 (10)(2e), [(10)(2e)], DAO]

T 070348 (10)(2e)

Uiterlijk bij

memo

China notitie versie 22 maart

Aanleiding

U verzoek om de conclusie van de China notitie te herschrijven.

Gevraagd besluit

(10)(2e) om bijgevoegd document door te sturen naar de CDIA van 2 april
 den verstuurd op 26 maart)

Kern/samenvatting

(10)(2e)

- U ontvangt hierbij de laatste versie van de China notitie, die voor 15 mei aan de Kamer is beloofd, en voor 2 april op de agenda van de CDIA staat.
- Op uw verzoek is de conclusie herschreven en heeft een collega van COM naar het stuk gekeken. COM is het hele stuk, inclusief de conclusie, doorgelopen en heeft voorgesteld de diverse inhoudelijke hoofdstukjes te beginnen met een korte samenvatting.
- Overige wijzigingen sinds de CDIA van 19 februari zijn aangegeven in geel.
- Concrete acties die in de conclusie zijn vermeld zijn voor een gedeelte afhankelijk van financiering die nog goedgekeurd moet worden (m.n. HGIS middelen, voorzien voor 26 april).
- R heeft dit stuk ook ontvangen.

Vervolg Strategische China sessie

Vrijdag 29 maart 2019, 10:00-12:00 uur

Kamer X.402, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Rijnstraat 8, Den Haag.

Met uw identificatiebewijs kunt u zich registreren aan de balie op de begane grond vanaf 09:45 uur.

U kunt vragen naar (10)(2e)

In december bent u betrokken geweest bij een sessie over de rijksbrede China notitie, waar de Tweede Kamer om heeft gevraagd. In de huidige sessie zullen we u een update geven van de notitie. Ook zullen we bediscussiëren hoe rijksoverheid en gemeenten en provincies nog beter gebruik kunnen maken van elkaars expertise.

10:05 Welkom en introductie door (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) Directie Azië en Oceanië

10:10 Huidige stand van zaken m.b.t. de Chinastrategie

10:20 Discussie en rondvraag: samenwerking en afstemming tussen rijksoverheid, provincies en gemeenten; hoe China kennis op lokaal niveau te verankeren?

11:20 Afsluiting

11:30 Einde

Aanwezig:

(10)(2e) voorzitter), (10)(2e) (10)(2e) (Def), (10)(2e) (Def), (10)(2e) (BZ), (10)(2e) (10)(2e) (BZ), (10)(2e) (Fin), (10)(2e) (OCW), (10)(2e) (J&V), (10)(2e) (BZK), (10)(2e) (AZ), (10)(2e) (EZK), (10)(2e) (10)(2e) (enW), (10)(2e) (10)(2e) (LNV).

(10)(2e) (BZ, co-secretaris), (10)(2e) (Def, co-secretaris),

Voor agendapunt 4: (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e) (BZ)

1. Opening en mededelingen

- De voorzitter, (10)(2e) opent de vergadering.
- (10)(2e) (Def) introduceert de nieuwe co-secretaris vanuit Defensie (10)(2e) (10)(2e)

2. Vaststelling verslag 22 januari 2019

- Geen wijzigingen, het verslag is daarmee vastgesteld.

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

Buiten verzoek

(10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e)

4. China strategie

- (10)(2e) (10)(2e) (BZ) leidt het stuk in, dat voor de tweede keer in de CDIA ligt met in geel de veranderingen. Hij vraagt net als eerder aandacht voor de samenhang met andere relevante stukken zoals de brief statelijke dreigingen. Hij vestigt de aandacht erop dat er nog een stuk van BHOS volgt over de rol van China met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking. Naar aanleiding van een discussie over de structuur pleit hij ervoor de huidige structuur te houden, onder meer omdat die ook past op het formaat van de Memorie van Toelichting. Daarop is deze volgorde gebaseerd. Beseft dat daar kritiek op komt.

Vraag: is dit juiste balans tussen gevaren en economisch verdienmodel.

(10)(2e) qua fin aangegeven dat als we dit willen uitvoeren is geld nodig. Zit knip in tussen programma en rest. Hoopt op programmadeel ok in MR van 26 april. Als niet dan moet het binnen eigen begroting.

(10)(1b)

Voor EZK nu balans goed. Missen WTO en multilateraal.

(10)(1b) & (10)(2g)

(10)(2e) niet perse kruisverwijzingen nodig, maar wel letten op de choreografie.

(10)(2) (10)(1b)

(10)(2a)

(10)(1b)

(10)(2e) (10)(2e) weer beter. Serieus, constructief-kritische toon.

OCW: goede slag geslagen.

(11)(1)

(11)(1)

AZ: (10)(2g)

(10)(2g)

(10)(2e): tendens is nu meer dezelfde kant uit in verschillende trajecten. Overal niet naief. Balans in conclusies: is het niet mogelijk de kansen meer in het begin te zetten. In conclusies goed besheven, kansen meer naar voren halen.

(10)(2e)

(10)(2e) inleiding neem mee dat we niet naïef moeten zijn. Daarmee heb je dezelfde balans als in het stuk.

Fin: complimenten stuk. Steun voor balans, goede voorbeelden. Gedegenheid top. En als het niet uit de HGIS kan, moet het uit eigen begroting.

LNV: goed, top. Multilateraal: begrip voor (10)(2e) Ok met meer aandacht WTO.
LNV wil meedoen met financiële. Komt aanvulling op.

(10)(2e) goed, realistisch. Goed dat verwijzing naar de EU er in zit.

(10)(2g)

(10)(2e) veel complimenten voor opsteller.

Belangrijk is choreografie in verschillende initiatieven. Leidt het tot logische boodschap.

(11)(1)

(10)(2g)

(10)(2e)

EZK: mededelingsrecht en concurrentiekracht: gaat klein en plat in Chinastrategie, en uitgebreider in bv Kamerbrieven.

(10)(2e) contact houden om consistentie, timing, choreografie.

RDIA bij voorkeur 23 april en MR 26 april.

(10)(2e): M enige ondertekenaar, dus choreografie des te belangrijk. Dus namens kabinet, expliciet opnemen in deze brief.

(10)(2e) zal dit opnemen met R. ambtelijk akkoord.

Tekstsuggesties, scherpe kantjes deels door tekstsuggesties.

Een minister wil volgorde hoofdstukken wijzigen om iets in balans te wijzigen.

Inhoudelijk en qua balans hele tafel eens met structuur.

(10)(2e) nemen wij op met R.

Inhoud en balans goed, scherpste goed (evt hoofdstukken herordenen).

• (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(1b)

(10)(2e)

De voorzitter concludeert dat .

5. Wvttk

Buiten Verzoek

De voorzitter sluit de vergadering. De volgende vergadering is op 7 mei bij het ministerie van Defensie van 12.30-13.30 uur.

To: (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e)]; (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e), (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e),
(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e),
(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl;
(10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minbuza.nl;
From: (10)(2e), (10)(2e)
(10)(2e) Wed 4/17/2019 10:28:49 PM
Subject: Verslag gesprek TZ (10)(2e) met (10)(2e) op 17 april 2018
Received: Wed 4/17/2019 10:28:51 PM

Verslag gesprek TZ (10)(2e) met (10)(2e) op 17 april 2018

Buiten verzoek

aan China om de notitie toe te lichten?

(10)(2e)	Buiten Verzoek
----------	----------------

Buiten Verzoek	Wanneer de notitie precies naar de Kamer gaat is nog niet bekend. Hetzelfde geldt voor de timing van het debat. De regering staat aan het roer wat de relatie met China betreft en samenwerking met China zal na de notitie verdergaan. De notitie gaat over hoe NL zich tot China verhoudt en is geen ‘strategie’ om China te veranderen. M is nog steeds voornemens om bilaterale ontmoeting met zijn evenknie in Beijing te hebben, zo mogelijk om de notitie toe te lichten.	(10)(2a)
----------------	--	----------

(10)(2a)

Buiten Verzoek
